

II.

Informace o pokladním plnění státního rozpočtu České republiky za 1. až 3. čtvrtletí 2009

O b s a h

	Strana
INFORMACE O POKLADNÍM PLNĚNÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU ČESKÉ REPUBLIKY ZA 1. AŽ 3. ČTVRTLETÍ 2009	1
A. POKLADNÍ PLNĚNÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU	1
1. Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu	1
2. Příjmy státního rozpočtu	6
3. Výdaje státního rozpočtu	15
B. ŘÍZENÍ STÁTNÍHO DLUHU	27
1. Vývoj státního dluhu	27
2. Příjmy a výdaje kapitoly Státní dluh	32
3. Dluhová strategie a řízení rizik	36
3. Řízení likvidity státní pokladny	40
C. SITUAČNÍ ZPRÁVA STÁTNÍ POKLADNY	43

Tabulková část :

- Tab. č. 1 Pokladní plnění státního rozpočtu ČR 2009– příjmy
- Tab. č. 2 Pokladní plnění státního rozpočtu ČR 2009 – výdaje
- Tab. č. 3 Příjmy kapitol r. 2009
- Tab. č. 3 Výdaje kapitol r. 2009
- Tab. č. 5 Souhrnná pozice státní pokladny
- Tab. č. 6 Meziroční srovnání celostátních daňových příjmů

Informace
o pokladním plnění státního rozpočtu České republiky
za 1. až 3. čtvrtletí 2009

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), v § 20 odst. 2 ukládá Ministerstvu financí podávat vládě po uplynutí prvního a třetího čtvrtletí **informaci o pokladním plnění státního rozpočtu** tak, aby ji vláda předložila do konce následujícího měsíce po uplynutí kalendářního čtvrtletí rozpočtovému výboru Poslanecké sněmovny. Informace je předkládána ve zjednodušené formě a obsahuje pouze výsledky pokladního plnění státního rozpočtu, které se mohou zejména ve své struktuře lišit od údajů finančních a účetních výkazů zpracovávaných cca 1 měsíc po skončení čtvrtletí (informační systém, který zpracovává údaje o stavech na účtech Ministerstva financí vedených u ČNB, sleduje pouze některé vybrané položky rozpočtové skladby).

Součástí informace je kromě stručného hodnocení příjmů a výdajů státního rozpočtu z podkladů ČNB i **zpráva o řízení státního dluhu a situační zpráva o státní pokladně**.

A. POKLADNÍ PLNĚNÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU

1. Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu

1.1. Záměry schváleného rozpočtu na rok 2009

Státní rozpočet České republiky na rok 2009 byl sestaven **v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech**, v platném znění.

Byl **schválen Poslaneckou sněmovnou zákonem č. 475 ze dne 10. prosince 2008** a stanovil **příjmy** ve výši **1 114,0 mld. Kč** a **výdaje** ve výši **1 152,1 mld. Kč**. **Rozpočtovaný schodek** v objemu **38,1 mld. Kč** bude podle tohoto zákona vypořádán státními dluhopisy do výše 23,6 mld. Kč, přijatými dlouhodobými úvěry do výše 15,8 mld. Kč a změnou stavů na účtech státních finančních aktiv, a to zvýšením o 1,3 mld. Kč.

V porovnání s rozpočtem na rok 2008 počítá schválený rozpočet na rok 2009 s nárůstem celkových příjmů o 77,5 mld. Kč, tj. o 7,5 %, celkové výdaje by měly vzrůst o 44,8 mld. Kč, tj. o 4,0 %, a schodek by tak měl být nižší o 32,7 mld. Kč.

v mld. Kč

	2008		2009	Rozdíl	Rozdíl	Index v %	Index v %
	Rozpočet schválený	Skutečnost	Rozpočet schválený	SR 2009- SR 2008	SR 2009- Skut.2008	SR 2009/ SR 2008	SR 2009/ Skut.2008
Celkové příjmy	1 036,51	1 063,94	1 114,00	77,49	50,06	107,5	104,7
<i>Daňové příjmy (bez poj. na SZ)</i>	<i>551,30</i>	<i>544,39</i>	<i>595,52</i>	<i>44,22</i>	<i>51,13</i>	<i>108,0</i>	<i>109,4</i>
DPH	191,90	177,82	194,10	2,20	16,28	101,1	109,2
Spotřební daně (vč. tzv. ekolog. daní)	134,80	125,54	143,90	9,10	18,36	106,8	114,6
DPPO	117,90	127,17	130,30	12,40	3,13	110,5	102,5
DPFO	90,20	94,96	107,20	17,00	12,24	118,8	112,9
Ostatní daňové příjmy	16,50	18,91	20,02	3,52	1,11	121,3	105,9
<i>Pojistné na SZ</i>	<i>387,05</i>	<i>385,50</i>	<i>396,68</i>	<i>9,64</i>	<i>11,18</i>	<i>102,5</i>	<i>102,9</i>
<i>Nedaňové a ost. příjmy</i>	<i>98,16</i>	<i>134,05</i>	<i>121,80</i>	<i>23,64</i>	<i>-12,24</i>	<i>124,1</i>	<i>90,9</i>
Celkové výdaje	1 107,31	1 083,94	1 152,10	44,79	68,16	104,0	106,3
<i>Běžné výdaje</i>	<i>978,94</i>	<i>978,91</i>	<i>1 038,01</i>	<i>59,07</i>	<i>59,10</i>	<i>106,0</i>	<i>106,0</i>
<i>Kapitálové výdaje</i>	<i>128,37</i>	<i>105,03</i>	<i>114,09</i>	<i>-14,28</i>	<i>9,06</i>	<i>88,9</i>	<i>108,6</i>
Saldo SR	-70,80	-20,00	-38,10	32,70	-18,10	53,8	190,5

Na růstu rozpočtovaných běžných výdajů se podílejí především sociální dávky (růst o 28,0 mld. Kč). Z toho výdaje na důchody by měly růst o 31,0 mld. Kč. Neinvestiční transfery by měly proti rozpočtu 2008 vzrůst o 10,6 mld. Kč, transfery příspěvkovým apod. organizacím o 7,3 mld. Kč atd. **Mandatorní výdaje** by měly dosáhnout **616,9 mld. Kč** a **převýšit** tak rozpočet 2008 o **35,5 mld. Kč**, tj. o 6,1 %. Jejich **podíl na celkových výdajích** má vzrůst na **53,5 %** (rozpocet 2008 předpokládal podíl ve výši 52,5 %).

Výdajová strana státního rozpočtu počítá s vyšším čerpáním prostředků proti rozpočtu 2008 o 44,8 mld. Kč, z toho růst o 59,1 mld. Kč (tj. o 4,0 %) připadá na běžné výdaje a pokles o 14,3 mld. Kč (tj. o 11,1 %) na výdaje kapitálové.

Na růstu rozpočtovaných běžných výdajů se podílejí především sociální dávky (růst o 28,0 mld. Kč). Z toho výdaje na důchody by měly růst o 31,0 mld. Kč. Neinvestiční transfery by měly proti rozpočtu 2008 vzrůst o 10,6 mld. Kč, transfery příspěvkovým apod. organizacím o 7,3 mld. Kč atd. **Mandatorní výdaje** by měly dosáhnout **616,9 mld. Kč** a **převýšit** tak rozpočet 2008 o **35,5 mld. Kč**, tj. o 6,1 %. Jejich **podíl na celkových výdajích** má vzrůst na **53,5 %** (rozpocet 2008 předpokládal podíl ve výši 52,5 %).

Na poklesu rozpočtu kapitálových výdajů se podílejí především investiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně, které proti rozpočtu 2008 klesly z 45,9 mld. Kč na 33,6 mld. Kč (vliv snížení transferů do SFDI). Dále to jsou například nižší transfery veřejným rozpočtům územní úrovně (o 7,4 mld. Kč).

1.2. Rozpočet po změnách

V následujících analýzách hospodaření státního rozpočtu za 1.-3. čtvrtletí 2009 se pracuje s rozpočtem po pololetních změnách, neboť rozpočet po změnách (v položkové struktuře) za 3 čtvrtletí bude znám až z finančních výkazů cca 1 měsíc po skončení čtvrtletí.

V průběhu 1. pololetí roku 2009 došlo k několika změnám, které měly vliv na změnu výše celkových příjmů, výdajů či salda schváleného rozpočtu. Rozpočet celkových příjmů i výdajů byl navýšen o 10,9 mld. Kč na základě zmocnění ministra financí podle § 24 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech (týká se financování programů nebo projektů spolufinancovaných z rozpočtu EU). K navýšení příjmů a výdajů o dalších 3,6 mld. Kč došlo na základě usnesení vlády č. 122/2009, č. 457/2009 a č. 1626/2008, kterými se změnila účelovost prostředků rezervních fondů kapitol Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo spravedlnosti a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dále došlo k navýšení rozpočtu celkových výdajů (s vlivem na schodek) o 220,5 mil. Kč, určených na odstraňování povodňových škod vzniklých v roce 2006 a na nová protipovodňová opatření (pro Ministerstvo zemědělství z kapitoly OSFA – na základě zmocnění ministra financí podle § 2, odst. 2 zákona č. 475/2008 Sb.).

Rozpočet celkových příjmů po změnách k 30.6.2009 tak dosáhl 1 128 507 mil. Kč (zvýšení o 14 505 mil. Kč), celkových výdajů 1 166 827 mil. Kč (zvýšení o 14 725 mil. Kč) a schodku 38 320,5 mil. Kč. Zvýšení schodku o 220,5 mil. Kč bude vypořádáno snížením stavu na účtech státních finančních aktiv o stejnou částku.

1.3. Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu

Z údajů o pokladním plnění státního rozpočtu vykázaných ČNB za leden až září 2009 vyplývá převaha výdajů státního rozpočtu nad jeho příjmy o 87,3 mld. Kč. Celkové příjmy dosáhly výše 726,8 mld. Kč a celkové výdaje 814,1 mld. Kč.

v mld. Kč

Ukazatel	Skutečnost leden-září 2008	2009			% plnění 5=4:3	% plnění v roce 2008 6	Index 2009/2008 7=4:1
		Schválený rozpočet 2	Rozpočet po změnách*) 3	Skutečnost leden-září 4			
PŘÍJMY CELKEM	794,46	1114,00	1128,51	726,78	64,4	76,3	91,5
VÝDAJE CELKEM	783,98	1152,10	1166,83	814,07	69,8	70,5	103,8
SALDO	10,47	-38,10	-38,32	-87,30	227,8	-14,7	-833,6

*) rozpočet upravený k 30.6.2009

Celkové příjmy státního rozpočtu za 1.-3. čtvrtletí roku 2009 ve výši **726,8 mld. Kč** představují **64,4 % rozpočtu po změnách** (v roce 2008 to bylo 76,3 %) a **meziroční pokles o 67,7 mld. Kč**, tj. o 8,5 %. Dosavadní inkaso příjmů je pod $\frac{3}{4}$ rozpočtu po změnách o 119,6 mld. Kč.

Příjmy z daní a poplatků dosáhly 355,3 mld. Kč, což při **plnění** rozpočtu na **59,7 %** (loni to bylo 73,7 %) představuje **meziroční pokles o 51,2 mld. Kč**, tj. o 12,6 %. Rozpočet uvažuje s růstem o 9,4 % proti vykázané skutečnosti roku 2008. **Na meziročním poklesu** inkasa daňových příjmů **se nejvíce podílely inkaso daní z příjmů právnických osob** (meziroční pokles o 37,4 mld. Kč) a **inkaso daní z příjmů fyzických osob** (o 7,5 mld. Kč).

Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení ve výši **260,9 mld. Kč** naplnily rozpočet na **65,8 %** (loni to bylo 74,2 %) a **meziročně klesly o 26,1 mld. Kč**, tj. o 9,1 %. Rozpočet počítá s růstem o 2,9 % proti skutečnosti roku 2008.

Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery ovlivnily plnění celkových příjmů nejvýrazněji. Jejich výše **110,6 mld. Kč** představuje **81,1 % rozpočtu po změnách** (loni to bylo 98,7 %) a **meziroční růst o 9,7 mld. Kč**, tj. o 9,6 %. Na plnění těchto příjmů mělo vliv únorové **usnesení vlády č. 122/2009**, kterým vláda schválila **převedení prostředků z rezervních fondů organizačních složek státu do příjmů kapitoly VPS**. Tyto prostředky jsou **určeny na snížení schodku státního rozpočtu** a jejich skutečný převod činil **31,7 mld. Kč**. Další 3,6 mld. Kč v rámci tohoto usnesení a usnesení vlády č. 1626/2008 a č. 457/2009 představovalo souvztažné zvýšení příjmů i výdajů bez vlivu na schodek. Další částku představují **převody z fondů OSS ve výši 9,2 mld. Kč** (loni to bylo o 32,3 mld. Kč více). Tato částka zahrnuje především **převody z rezervních fondů**. Meziroční růst ovlivnily především **příjmy z rozpočtu EU** (transfery přijaté od EU a Národního fondu), které činily **41,0 mld. Kč** (plnění na 38,2 %), což je o 14,1 mld. Kč více než v září 2008.

Celkové výdaje dosáhly v 1.-3. čtvrtletí roku 2009 výše **814,1 mld. Kč** při **čerpání** rozpočtu na **69,8 %** (loni to bylo 70,5 %) a **meziročním růstu o 30,1 mld. Kč**, tj. o 3,8 %. Podílu $\frac{3}{4}$ rozpočtu po změnách by odpovídala částka 875,1 mld. Kč. Vyšší čerpání výdajů lze tradičně očekávat ke konci roku (od roku 2008 nemají jednotlivé kapitoly možnost převádět nevyčerpané prostředky rozpočtovaných výdajů do rezervních fondů).

Běžné výdaje ve výši **733,6 mld. Kč** představují **čerpání** rozpočtu po změnách na **71,0 %** (loni to bylo na 71,3 %) při **meziročním růstu o 26,5 mld. Kč**, tj. o 3,8 %. Na tomto růstu se podílí především výdaje na důchody (o 21,5 mld. Kč), výdaje kapitoly Státní dluh (o 8,6 mld. Kč), prostředky na podpory v nezaměstnanosti (o 6,1 mld. Kč), odvody vlastních zdrojů ES do rozpočtu EU (o 5,8 mld. Kč) a další.

Kapitálové výdaje činily 80,5 mld. Kč při čerpání rozpočtu po změnách na 60,2 % (loni to bylo 63,6 %) a **meziročním růstu o 3,6 mld. Kč**, tj. o 4,6 %. V této částce se například projeví transfery do Státního fondu dopravní infrastruktury ve výši 26,6 mld. Kč.

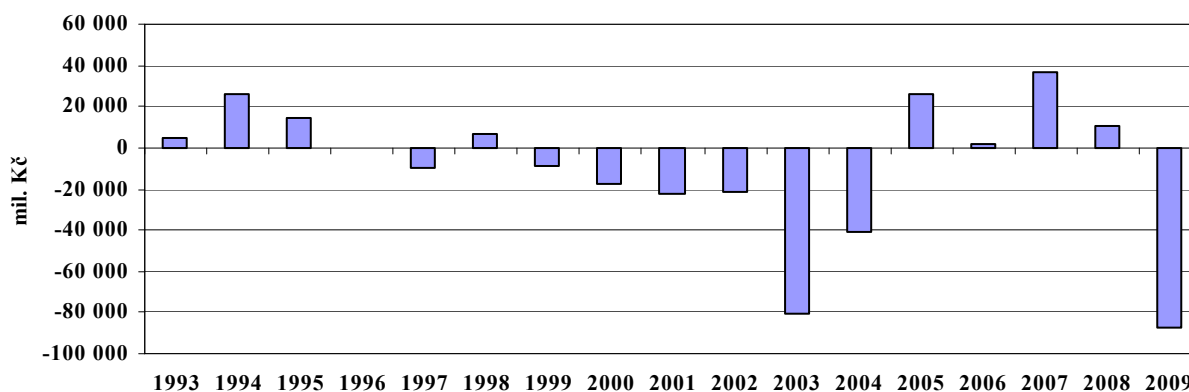
Vykázaný schodek hospodaření státního rozpočtu ve výši **87,3 mld. Kč** již po třech čtvrtletích roku výrazně převýšil svou rozpočtovanou výši (38,1 mld. Kč). Proti 3. čtvrtletí roku 2008 je to výsledek **horší o 97,8 mld. Kč**. Dosavadní schodek je výsledkem předstihu čerpání výdajů před plněním příjmů o 5,4 procentního bodu (loni to byl předstih plnění příjmů před čerpáním výdajů o 5,8 procentního bodu).

Dosavadní výsledek hospodaření státního rozpočtu je výrazně horší než výsledky za leden až září v letech 2005 – 2008. Hlavním důvodem je neplnění daní z příjmů a příjmů z pojistného na sociální zabezpečení, kde se projevuje velký rozdíl mezi schváleným rozpočtem, který byl postaven na růstu HDP o 4,8 % a současnou ekonomickou realitou (způsobenou celosvětovou krizí), která počítá s poměrně výrazným poklesem HDP za celý rok 2009. Tato krize s sebou přináší pro státní rozpočet i tlaky na vyšší čerpání některých výdajů, a proto je již nyní zřejmé, že na konci roku bude plánovaný schodek výrazně překročen. Po novelizaci rozpočtových pravidel, podle které organizační složky státu (OSS) od roku 2008 již nepřevádějí nevyčerpané prostředky rozpočtovaných výdajů do rezervních fondů (převody do rezervních fondů se již nevykazují jako uskutečněný výdaj), nelze vyloučit případné úspory na straně některých výdajů (nespotřebované prostředky bude možné nárokovat v dalším roce), nicméně pro výsledek hospodaření státního rozpočtu v roce 2009 bude určující především inkaso daňových příjmů.

Vývoj salda hospodaření státních rozpočtů za 1.- 3. čtvrtletí v letech 1993-2009 ukazuje následující graf.

1.-3.Q.	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Saldo SR	4 340	25 612	14 388	47	-10 235	6 203	-8 608	-17 306	-22 551	-21 434	-80 267	-40 516	25 748	1 489	36 316	10 473	-87 296

Vývoj salda SR za 1.-3. čtvrtletí let 1993-2009



2. Příjmy státního rozpočtu

Ke konci září 2009 inkasoval státní rozpočet celkové příjmy ve výši 726,78 mld. Kč. V porovnání se stejným obdobím roku 2008 je plnění celkových příjmů nižší o 11,9 procentního bodu (64,4 % proti 76,3 %), při nižší meziroční dynamice o 14,6 procentního bodu (91,5 % proti 106,1 %).

Plnění rozpočtu a meziroční dynamika za hodnocené období roku 2009, jsou patrné z následující tabulky:

Příjmy státního rozpočtu	v mld. Kč						
	2008	2009				% plnění SR	Index
	Skutečnost leden-září	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách *)	Skutečnost leden-září	% plnění	leden-září 2008	skutečnost 2009/2008
1	2	3	4	5=4:3	6	7=4:1	
Příjmy celkem	794,46	1114,00	1128,51	726,78	64,4	76,3	91,5
v tom:							
Daňové příjmy celkem	693,55	992,20	992,20	616,19	62,1	73,9	88,8
<i>Daňové příjmy (bez pojistného SZ)</i>	<i>406,51</i>	<i>595,52</i>	<i>595,52</i>	<i>355,28</i>	<i>59,7</i>	<i>73,7</i>	<i>87,4</i>
v tom:							
- DPH	127,70	194,10	194,10	127,28	65,6	66,5	99,7
- spotřební daně (vč. tzv. ekologických daní)	92,52	143,90	143,90	89,37	62,1	68,6	96,6
- daně z příjmů PO	102,97	130,30	130,30	65,61	50,4	87,3	63,7
- daně z příjmů FO	68,95	107,20	107,20	61,42	57,3	76,4	89,1
vybírána srážkou	5,26	6,80	6,80	5,26	77,4	134,9	100,0
ze závislé činnosti	57,01	87,40	87,40	54,40	62,2	73,1	95,4
z příznání	6,68	13,00	13,00	1,76	13,6	80,5	26,4
- správní poplatky	2,95	2,41	2,41	1,75	72,7	64,1	59,4
- majetkové daně	7,84	11,80	11,80	5,95	50,4	89,0	75,9
- clo	1,74	1,60	1,60	1,05	65,7	133,5	60,5
- poplatky za uložení odpadů (kapitola OSFA)	1,06	1,35	1,35	1,04	77,0	81,2	98,5
- ostatní daňové příjmy**)	0,80	2,86	2,86	1,80	62,8	160,2	224,2
Pojistné SZ	287,04	396,68	396,68	260,92	65,8	74,2	90,9
z toho: na důchody	236,38	352,61	352,61	231,93	65,8	73,6	98,1
Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery	100,91	121,80	136,31	110,58	81,1	98,7	109,6
v tom:							
- kapitoly	76,24	107,31	118,21	58,24	49,3	85,0	76,4
z toho: transfery přijaté od EU a Národního fondu	26,87	96,25	107,20	40,95	38,2	33,9	152,4
převody z fondů OSS	41,54	0,00	0,00	9,22	x	x	22,2
přijaté sankční platby ***)	0,05	1,24	1,24	1,80	145,3	3,6	3534,3
soudní poplatky ***)	0,70	0,60	0,58	0,86	147,7	100,5	122,5
dobrovolné pojistné	0,60	0,82	0,82	0,40	49,4	62,2	67,6
- kapitola Operace SFA	1,61	3,50	3,50	4,40	125,8	61,8	273,1
- kapitola Státní dluh	5,49	6,68	6,68	5,22	78,2	376,3	95,1
- VPS	17,57	4,31	7,92	42,72	539,4	207,6	243,2
v tom :							
- příjmy z úroků a real.fin.majet.	0,08	0,07	0,07	0,04	60,3	121,2	49,7
- splátky půjček ze zahraničí	0,16	0,16	0,16	0,44	276,4	23,2	275,6
- ostatní příjmy VPS**)	17,33	4,09	7,70	42,24	548,9	225,0	243,8

*) rozpočet upravený k 30.6.2009

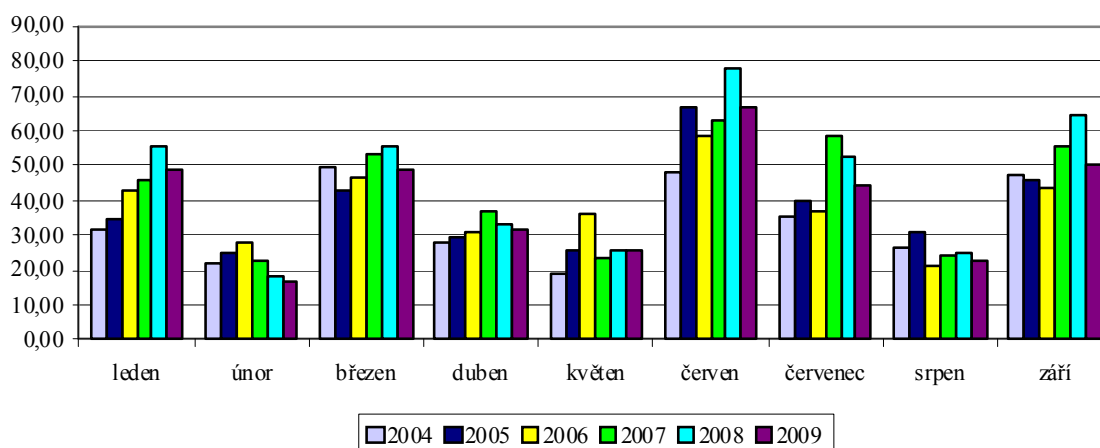
***) dopočet do celku

***) skutečnost roku 2008 byla součástí příjmů kapitoly VPS

Příjmy z daní a poplatků dosáhly 355,3 mld. Kč, tj. 59,7 % rozpočtu, a byly plněny o 14,0 procentních bodů hůře než ve stejném období roku 2008. Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení dosáhly 260,9 mld. Kč, tj. 65,8 % rozpočtu, což je o 8,4 procentního bodu nižší plnění než bylo vykázáno k tomuto datu v roce 2008. Nedaňové a ostatní příjmy ve výši 110,6 mld. Kč představovaly plnění rozpočtu na 81,1 %, tj. o 17,6 procentního bodu méně než v roce 2008.

2.1. Příjmy z daní a poplatků

Vývoj daňových příjmů státního rozpočtu bez pojistného na sociální zabezpečení za posledních šest let je patrný z grafu:



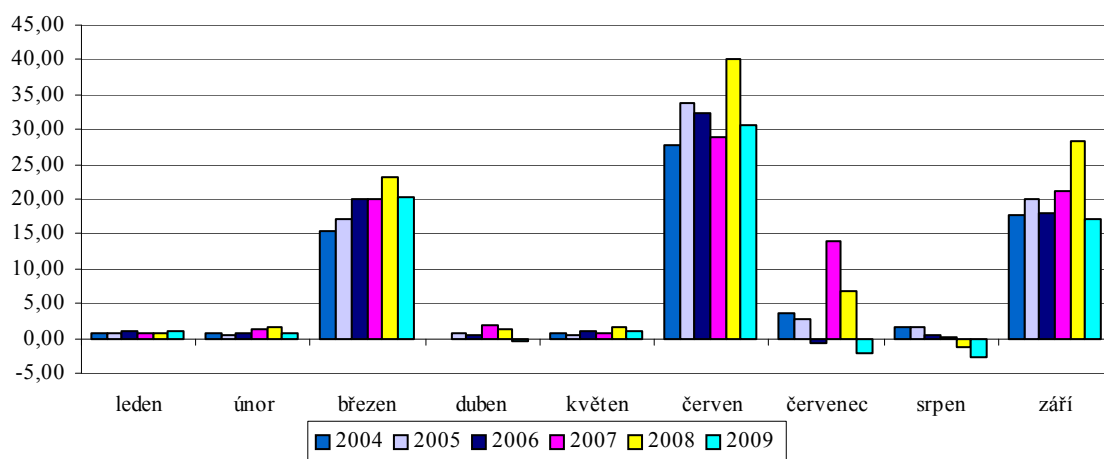
Největší podíl na neplnění daňových příjmů má především inkaso daní z příjmů právnických osob, které ve výši 65,6 mld. Kč představuje 50,4 % rozpočtu a meziroční pokles o 37,4 mld. Kč, tj. o 36,3 % (ve stejném období loňského roku byl rozpočet plněn na 87,3 % při meziročním růstu o 14,3 mld. Kč, tj. o 16,1 %, přičemž celoroční inkaso převýšilo rozpočet o 9,3 mld. Kč, tj. o 7,9 %). Rozpočet 2009 počítá s růstem o 2,5 % proti skutečnosti roku 2008.

Tento nepříznivý trend je zvýrazněn kontrastem s velmi příznivým vývojem daňového výnosu daně z příjmů právnických osob v roce 2008 vlivem růstu ekonomiky v roce 2007. Míra poklesu daňového výnosu je ovlivněna souběhem několika faktorů. Kromě vlivu poklesu HDP a základů daně z příjmů právnických osob v důsledku krize se jako významný faktor projevil také dopad postupného snižování sazby daně, kdy s ohledem na způsob výběru DPPO se dopady poklesu sazby daně z 24 % na 21 % výrazněji projevují až v roce 2009.

Nižší inkaso DPPO dále ovlivnilo zrušení povinnosti platit zálohy na daň z příjmů pro daňové subjekty zaměstnávající maximálně 5 zaměstnanců a kladně vyřízené žádosti daňových subjektů o stanovení záloh jinak než vyplývá z jejich poslední známé daňové povinnosti s ohledem na očekávaný pokles daňové povinnosti následkem prohlubujícího se nepříznivého vývoje hospodaření.

Vzhledem k tomu, že daň z příjmů právnických osob vykazuje velkou citlivost na fáze ekonomického cyklu, lze u této daně také předpokládat výrazný rozdíl oproti rozpočtovým očekáváním.

Vliv platebního kalendáře na výběr DPPO v jednotlivých měsících 1.-3. čtvrtletí od roku 2004 ilustruje následující graf:



Inkaso daně z příjmů fyzických osob dosáhlo celkem za tři čtvrtletí 61,4 mld. Kč, tj. 57,3 % rozpočtu a bylo tak o 7,5 mld. Kč, tj. o 10,9 % pod úroveň skutečnosti stejného období roku 2008 (ke konci loňského září bylo plněno na 76,4 % při meziročním poklesu o 4,1 mld. Kč, tj. o 5,6 %, přičemž celoročně zůstalo nad úroveň rozpočtu o 4,8 mld. Kč). Rozpočet 2009 uvažuje s nárůstem o 12,9 % proti skutečnosti roku 2008

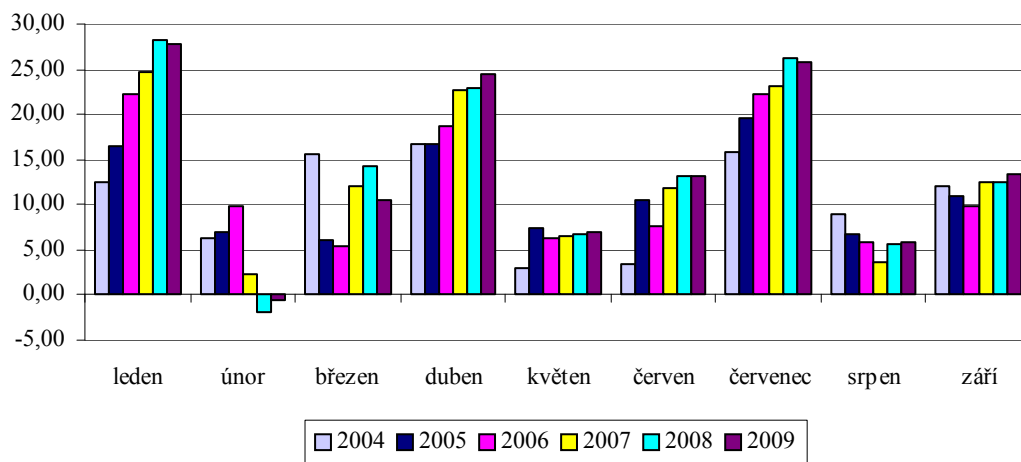
Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti dosáhla 54,4 mld. Kč při plnění rozpočtu na **62,2 %** a meziročním **poklesu o 2,6 mld. Kč**, tj. o 4,6 %. Letošní plnění rozpočtu je nižší než bylo ve stejném období loňského roku (73,1 %) o 10,9 procentního bodu. Rozpočet 2009 je nad úroveň skutečnosti roku 2008 o 11,3 %. Inkaso této daně je negativně ovlivněno ekonomickou krizí (propouštění a nižší než předpokládaný růst platů).

Daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti ve výši 1,8 mld. Kč znamená plnění rozpočtu na **13,6 %** (loni to bylo 80,5 %) a proti stejnému období roku 2008 je nižší o 4,9 mld. Kč, tj. o 73,6 %. Rozpočet 2009 je nad úroveň skutečnosti roku 2008 o 41,4 %.

Rozpočtovaný předpoklad nebude pro tuto položku státního rozpočtu splněn. Důvodem je rozhodnutí ústředního ředitele ÚFDŘ, kterým se realizuje rozhodnutí vlády ČR, o zrušení placení záloh na dani pro osoby samostatně výdělečně činné v tomto roce.

Daň z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů dosáhla stejně jako ve srovnatelném období roku 2008 5,3 mld. Kč, což představuje **77,4 % rozpočtu** (loni plnění na 134,9 %). Rozpočet 2009 počítá s poklesem o 6,0 % proti skutečnosti roku 2008.

Inkaso DPH ke konci září letošního roku dosáhlo 127,3 mld. Kč, tj. 65,6 % rozpočtu a meziročně kleslo o 0,4 mld. Kč, tj. o 0,3 % (v loňském roce činilo plnění 66,5 % při meziročním nárůstu o 8,1 mld. Kč, tj. o 6,8 %) a je proti rozpočtované dynamice (růst o 9,2 % - měřeno ke skutečnosti roku 2008) nižší o 9,5 procentního bodu.



Meziroční vývoj inkasa DPH by měl být ovlivněn zejména reálnou konečnou spotřebou domácností, spotřebou vlády a cenovou hladinou. U těchto hlavních faktorů ovlivňujících DPH je vykazováno jejich mírné zvýšení, avšak se snižujícím se tempem růstu. Negativní dopad na inkaso projevující se už v roce 2009 by mohl mít také nově zavedený institut skupinové registrace k DPH a narůstající částky DPH vrácené osobám registrovaným k dani v EU nebo zahraničním osobám, které v tuzemsku nepodnikají a odpočet DPH při nákupu osobního automobilu podnikateli.

Dalším opatřením s negativním dopadem mělo být přeražení některých služeb s vysokým podílem práce ze základní sazby DPH do snížené sazby DPH. Toto opatření stále prochází legislativním procesem a tudíž ani jeho negativní dopad se do inkasa zatím nepromítl.

Inkaso spotřebních daní dosáhlo 89,4 mld. Kč, tj. 62,1 % rozpočtu při meziročním poklesu o 3,1 mld. Kč, tj. o 3,4 % (v lednu až září roku 2008 činilo plnění 68,6 % při meziročním růstu o 3,0 mld. Kč, tj. o 3,3 %). Rozpočet 2009 počítá s růstem o 14,6 % proti skutečnosti roku 2008.

Propad mimo jiné souvisí s vysokým inkasem v počátku roku 2008 (splatnost daně za listopad a prosinec 2007) ovlivněným předzásobením tabákovými výrobky (v souvislosti s jejich zdražením od 1.1.2008). V období od března 2009 (splatnost za leden 2009) do září 2009 (splatnost za červenec 2009) bylo již inkaso meziročně vyšší o 3,3 mld. Kč. I zde se projevuje ekonomická krize (např. snižující se autodoprava).

Z velké části tvoří celkovou výši inkasa spotřebních daní daň z minerálních olejů a daň z tabákových výrobků. Zbytek představují spotřební daně z lihu, piva, vína a meziproductů a nově od 1. ledna 2008 i tzv. energetické daně, tj. daň z elektřiny, daň ze zemního plynu a daň z pevných paliv.

Inkaso daně z minerálních olejů ve výši 52,8 mld. Kč se proti třem čtvrtinám roku 2008 snížilo o 2,7 mld. Kč, tj. o 4,8 %, při plnění rozpočtu 67,1 %. Tato částka představuje 90,9 % celostátního výnosu daně z minerálních olejů, zbývajících 9,1 % výnosu daně je určeno Státnímu fondu dopravní infrastruktury. Jeho příjem z této daně za hodnocené období činil téměř 5,3 mld. Kč.

Příčinou poklesu inkasa této daně je snižující se počet autodoprov související s ekonomickou krizí. Lze očekávat, že rozpočtovaná hodnota nebude naplněna.

Druhou váhově významnou položkou je spotřební **daň z tabákových výrobků**. Její inkaso ve výši **26,4 mld. Kč** bylo ve srovnání s odpovídající úrovní roku 2008 o **0,8 mld. Kč, tj. o 2,9 %, nižší**. Rozpočet byl **plněn pouze na 52,8 %** a lze předpokládat, že rozpočtovaná částka nebude naplněna, neboť trh s tabákovými výrobky je ovlivněn doznívajícími efekty předzásobením se z minulých let a pravděpodobně i nárůstem podílu černého trhu s tabákovými výrobky.

Inkaso ostatních váhově méně významných **položek** (daň z vína, piva a lihu) dosáhlo **v souhrnu hodnoty 7,7 mld. Kč** a je tak o 0,4 mld. Kč pod úrovní srovnatelného období loňského roku (o 5,2 %). Rozpočet byl plněn na 69,7 %.

Příjem státního rozpočtu **z tzv. energetických daní** za 3 čtvrtletí roku 2009 **představoval 2,43 mld. Kč** a plnění rozpočtu za sledované období tak dosáhlo 57,9 %. Meziroční nárůst činí 0,7 mld. Kč, je však nutno zohlednit skutečnost, že v lednu 2008 bylo inkaso těchto daní z důvodu posunutí splatnosti nulové.

Do konce roku 2009 se nepředpokládá naplnění rozpočtovaných částek spotřebních daní

Správní poplatky zahrnuté v příjmech státního rozpočtu, představovaly za 9 měsíců částku **1,75 mld. Kč**, což je o 1,2 mld Kč méně oproti stejnému období roku 2008 (kdy se však do této částky zahrnovaly tržby z prodeje kolků, tj. poplatky za ústředně vydané kolkované známky, které k datu 30.9.2009 činily téměř 1 mld. Kč) a celoroční předpoklad se tak naplnil na 72,7 %. V údajích není zahrnut výnos ze správních poplatků vybraných územně samosprávnými celky; jimi vybrané správní poplatky jsou příjmem územních rozpočtů.

Příjmy z **cla** ve výši **1,05 mld. Kč** vykazaly oproti stejnému období roku 2008 poměrně významný propad, a to o 39,5 %, což představuje 65,7 % plnění rozpočtovaného předpokladu pro rok 2009. Meziroční srovnání není vypovídající. Důvodem je jednorázový převod nárokového podílu ČR z vybraného cla za období 2004-2007 z mimorozpočtového účtu Generálního ředitelství cel, který byl proveden v 1.čtvrtletí roku 2008.

Na **daních z majetkových a kapitálových převodů**, které zahrnují daň dědickou, darovací a daň z převodu nemovitostí, inkasoval státní rozpočet za tři čtvrtletí roku 2009 celkem **5,95 mld. Kč**, což představuje plnění rozpočtu na **50,4 %**, při meziročním poklesu o 1,89 mld. Kč, tj. o 24,1 % (ve srovnatelném období loňského roku bylo inkaso plněno na 89,0 %). Nejvýznamnější položkou je **daň z převodu nemovitostí**, která představuje cca 96,9 % majetkových daní. Příjem z této daně za 3/4 roku 2009 činil **5,76 mld. Kč**, tj. 52,9 % ročního rozpočtu, a meziroční pokles o 1,7 mld. Kč, tj. o 22,7 %, kdy se v důsledku recese projevil dopad poklesu trhu s nemovitostmi. Lze předpokládat, že plánovaných příjmů státního rozpočtu nebude dosaženo.

Celostátní daně

Od roku 2008 platí novela zákona o rozpočtovém určení daní, kterou se posílily podíly obcí z celostátního hrubého výnosu daní (z 20,59 % na 21,4 %) na úkor podílu státního rozpočtu. **Rozpočet celostátního inkasa daní na rok 2009** (bez DPPO placené obcemi a kraji a bez správních a ostatních poplatků placených obcím) činí **815,8 mld. Kč**. Skutečně bylo **na konci září 2009 inkasováno 483,2 mld. Kč**, což představuje **59,2 % rozpočtu a meziroční pokles o 73 mld. Kč**, tj. o **13,1 %** (ve stejném období roku 2008 dosáhlo celostátní inkaso daní 556,2 mld. Kč, tj. 74,0 % rozpočtu, a meziročně vzrostlo o 35,2 mld. Kč, tj. o 6,8 %). **Z této částky obdržel státní rozpočet 355,3 mld. Kč (73,53 %), obce 84,6 mld. Kč (17,51 %), kraje 32,7 mld. Kč (6,72 %) a SFDI 10,8 mld. Kč (2,24 %).**

Celostátní inkaso DPH dosáhlo **182,5 mld. Kč**, tj. 65,5 % rozpočtu, při meziročním poklesu o 0,7 mld. Kč, tj. o 0,4 %. Z této částky náleží **státnímu rozpočtu 127,3 mld. Kč**, do **rozpočtů obcí** bylo převedeno **39,0 mld. Kč** a **do rozpočtů krajů 16,2 mld. Kč**.

Celostátní příjmy ze spotřebních daní dosáhly výše **94,7 mld. Kč**, tj. 62,4 % rozpočtu, a meziročně klesly o 3,4 mld. Kč, tj. o 3,5 %. Z toho na **státní rozpočet** připadlo **89,4 mld. Kč** a na **Státní fond dopravní infrastruktury 5,3 mld. Kč**.

Na **daních z příjmů právnických osob** bylo celkem vybráno **93,8 mld. Kč**, což představuje plnění rozpočtu na 50,1 %, při meziročním poklesu o 52,7 mld. Kč, tj. o 36 %. Z toho **státní rozpočet** obdržel **65,6 mld. Kč**, **obcím** bylo převedeno **19,9 mld. Kč** a **krajům 8,3 mld. Kč**.

Celostátní daně z příjmů fyzických osob ve výši **90,6 mld. Kč** byly plněny na 55,6 %, při meziročním poklesu o 13,3 mld. Kč, tj. o 12,8 %. Z toho na **státní rozpočet** připadlo **61,4 mld. Kč**, **do rozpočtů obcí** bylo převedeno **21,3 mld. Kč** a **kraje** do svých rozpočtů získaly příjmy ve výši **7,9 mld. Kč**.

Přehled celostátních daní je uveden v tabulce č. 5 v tabulkové části informace.

2.2. Pojistné na sociální zabezpečení

Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení dosáhly výše **260,9 mld. Kč**, což představuje **65,8 % rozpočtu** (loni to bylo 74,2 %) a **meziroční pokles o 26,1 mld. Kč**, tj. o 9,1 %. Rozpočet 2009 počítá s růstem o 2,9 % proti skutečnosti roku 2008 (relativně nízký předpokládaný růst souvisí se snížením sazeb pojistného na nemocenské pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti v souhrnné výši o 2,5 procentního bodu). Na **důchodové pojištění připadlo 231,9 mld. Kč**, tj. **65,8 % rozpočtu** (loni to bylo 73,6 %), při meziročním poklesu o 4,5 mld. Kč, tj. o 1,9 %.

Výdaje na důchody za 9 měsíců roku 2009 byly o **20,6 mld. Kč vyšší než příjmy z pojistného na důchodové pojištění** (ve stejném období roku 2008 byl naopak přebytek příjmů nad výdaji ve výši 5,3 mld. Kč).

V důsledku ekonomické krize se tak plně projevuje negativní vliv zpomalení ekonomiky na výběr pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Výběr pojistného koncem třetího čtvrtletí roku 2009 také ovlivnila skutečnost, že od 1.8.2009 nabyl účinnosti zákon č. 221/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Uvedenou novelou bylo realizováno „protikrizové opatření“ - mimo jiné sleva a mimořádná sleva na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti v části hrazené zaměstnavatelem.

2.3. Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery

Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery byly v roce 2009 rozpočtovány ve výši **121,8 mld. Kč**, tj. o 23,6 mld. Kč (o 24,1 %) více než předpokládal schválený státní rozpočet na rok 2008 (a o 12,2 mld. Kč méně než činila skutečnost roku 2008). **Meziroční růst byl způsoben především přijatými transfery**, jejichž rozpočet **vzrostl o 20,2 mld. Kč** (především kvůli zvýšení rozpočtu neinvestičních převodů z Národního fondu o 21,1 mld. Kč). Schválený rozpočet nedaňových příjmů vzrostl o 4,1 mld. Kč a kapitálových příjmů klesl o 0,6 mld. Kč. Zákonem schválená výše nedaňových a kapitálových příjmů a přijatých transferů byla v průběhu 1. pololetí 2009 (rozpočet po změnách k 30.9.2009 není zatím k dispozici) **navýšena o 14 505 mil. Kč na 136,3 mld. Kč** (vysvětleno v části A. bodu 1.2. této informace). Mimo to došlo k přesunům prostředků mezi jednotlivými položkami či mezi kapitolami. **Při následujícím hodnocení plnění jednotlivých ukazatelů nedaňových a ostatních příjmů je tak použito srovnání s rozpočtem po změnách k 30.6.2009.**

Nedaňové příjmy - rozpočet po změnách 20,7 mld. Kč - tvoří především příjmy z úroků a realizace finančního majetku (8,4 mld. Kč), příjmy jednotlivých kapitol z vlastní činnosti za služby, které poskytují veřejnosti (2,9 mld. Kč), příjmy ze splátek půjčených prostředků od podnikatelských subjektů (2,7 mld. Kč) a od veřejných rozpočtů územní úrovně (0,2 mld. Kč), přijaté sankční platby (1,2 mld. Kč), odvody přebytků organizací s přímým vztahem (1,2 mld. Kč), dobrovolné pojistné (0,8 mld. Kč), soudní poplatky (0,6 mld. Kč), přijaté vratky transferů a ostatní příjmy z finančního vypořádání předchozích let (0,5 mld. Kč), příjmy z pronájmu majetku (0,4 mld. Kč), splátky půjčených prostředků ze zahraničí (0,2 mld. Kč) a další.

Do kapitálových příjmů – rozpočet po změnách 1,7 mld. Kč - patří v tomto roce téměř výhradně příjmy z prodeje dlouhodobého majetku. Z toho 0,7 mld. Kč se týká příjmů z prodeje ostatních nemovitostí a jejich částí.

V rámci přijatých transferů – rozpočet po změnách 114,0 mld. Kč - jsou rozpočtovány z 94 % prostředky plynoucí z rozpočtu Evropské unie (107,2 mld. Kč). Patří sem neinvestiční a investiční převody z Národního fondu (28,9 mld. Kč, resp. 57,6 mld. Kč) a transfery přijaté od EU (20,7 mld. Kč).

V 1.-3. čtvrtletí roku 2009 dosáhly nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery celkové výše **110,6 mld. Kč, tj. 81,1 % rozpočtu po změnách**. Meziročně vzrostly o 9,7 mld. Kč, tj. o 9,6 %. Vysoké plnění je ovlivněno nerozpočtovanými příjmy v rámci přijatých transferů (viz dále).

Největší část tvořily **přijaté transfery**. Ty dosáhly podle údajů pokladního plnění výše **86,9 mld. Kč** (76,2 % rozpočtu po změnách). Zde se výrazně projevil únorový usnesení vlády č. 122/2009, kterým vláda schválila **převedení prostředků z rezervních fondů organizačních složek státu do příjmů kapitoly VPS** (nad rámec rozpočtu). Tyto prostředky jsou **určeny na snížení schodku státního rozpočtu** a jejich skutečný převod činil **31,7 mld. Kč**. Na základě stejného usnesení a usnesení vlády č. 1626/2008 a č. 457/2009 došlo dále k **navýšení příjmů (i výdajů) o dalších 3,6 mld. Kč** a došlo tím ke změně účelovosti prostředků rezervních fondů kapitol Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo spravedlnosti a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Další nerozpočtovanou částku představují **převody z fondů OSS ve výši 9,2 mld. Kč** (loni to bylo o 32,3 mld. Kč více). Tato částka zahrnuje především **převody z rezervních fondů** a nečerpané mzdové prostředky za prosinec 2008. **Transfery přijaté od EU a převody z Národního fondu** dosáhly zatím **41,0 mld. Kč** (38,2 % rozpočtu po změnách) a jsou tak o 14,1 mld. Kč vyšší než za 3 čtvrtletí roku 2008. Další **1,4 mld. Kč** se stalo příjmem kapitoly OSFA jako transfer prostředků od Fondu národního majetku z výnosů privatizovaného majetku.

Nedaňové příjmy dosáhly za 1.-3. čtvrtletí roku 2009 podle údajů pokladního plnění státního rozpočtu **21,9 mld. Kč**, tj. 105,9 % rozpočtu po změnách. Výrazně se zde projevil například **příjmy z úroků a realizace finančního majetku** (údaje pouze za kapitoly Státní dluh, VPS a OSFA) ve výši **7,2 mld. Kč**. Tato částka obsahuje **5,2 mld. Kč** v rámci kapitoly Státní dluh, které představují **výnosy finančního investování na účtu Řízení likvidity státní pokladny** (rozpočet ve výši 6,7 mld. Kč). Patří sem i příjmy z dividend (1,2 mld. Kč), z finančního investování na jaderném účtu (0,4 mld. Kč) a z finančního investování na účtu rezervy pro důchodovou reformu (0,2 mld. Kč) v rámci kapitoly OSFA. Další nedaňové příjmy tvořily např. **přijaté vratky transferů a ostatní příjmy z finančního vypořádání předchozích let** (údaje pouze za kapitoly VPS a OSFA) ve výši **1,2 mld. Kč**, dále **příjmy z přebytku vzniklého z provozu zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání za minulý rok** (**2,2 mld. Kč**), **soudní poplatky 0,9 mld. Kč**, **dobrovolné pojistné 0,4 mld. Kč**, **splátky půjček ze zahraničí 0,4 mld. Kč** atd.

Podrobnější plnění nedaňových a kapitálových příjmů a přijatých transferů za 1.-3. čtvrtletí bude známo až po zpracování finančních výkazů kapitol státního rozpočtu (tj. koncem měsíce října).

3. Výdaje státního rozpočtu

Zákon č. 475/2008 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2009, stanoví celkové výdaje ve výši **1 152,1 mld. Kč**, z toho 96,3 mld. Kč jsou výdaje kryté předpokládanými příjmy z rozpočtu Evropské unie. Proti schválenému rozpočtu roku 2008 jsou celkové výdaje vyšší o 4,0 % (tj. o 44,8 mld. Kč). **Běžné výdaje** jsou ve schváleném rozpočtu 2009 zahrnuty v objemu **1 038,0 mld. Kč** při předpokládaném meziročním růstu o 6,0 % (o 59,1 mld. Kč), **kapitálové výdaje** v objemu téměř **114,1 mld. Kč** při meziročním plánovaném poklesu o 11,1 %, tj. o 14,3 mld. Kč (v porovnání s rokem 2008 je rozložení výdajů mezi běžnými a kapitálovými dáno mj. změnou struktury výdajů na programy spolufinancované z rozpočtu EU). Ve srovnání s čerpanými výdaji v roce 2008 jsou celkové výdaje schváleného rozpočtu na rok 2009 vyšší o 6,3 % (o 68,2 mld. Kč). Běžné výdaje se mají zvýšit, stejně jako proti schválenému rozpočtu roku 2008, o 6,0 % (o 59,1 mld. Kč) a kapitálové výdaje o 8,6 % (o 9,1 mld. Kč). Z celkových uvedeným zákonem schválených výdajů představují 53,5 %, tj. **616,9 mld. Kč**, **mandatorní výdaje**, které musí stát uhradit na základě zákonných předpisů nebo mezinárodních dohod a smluv, z toho 503,9 mld. Kč činí mandatorní výdaje sociální.

K 30. červnu 2009 byl **státní rozpočet výdajů navýšen na 1 166,8 mld. Kč**, tj. o 14,7 mld. Kč. Z toho 14,5 mld. Kč nezvyšuje plánovaný schodek státního rozpočtu, neboť se jedná o současné navýšení jeho příjmů - 10,9 mld. Kč na základě zmocnění ministra financí daného § 24, odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla, ve znění pozdějších předpisů (navýšení předpokladu příjmů krytých z rozpočtu EU) a 3,6 mld. Kč na základě souhlasu vlády se změnou účelů použití prostředků rezervních fondů dotčených organizačních složek státu prostřednictvím převodů do příjmů a výdajů kapitoly Všeobecná pokladní správa. Výdaje, které zvyšují schodek státního rozpočtu plánovaný v prosinci roku 2008 o 220,5 mil. Kč, jsou podle § 2, odst. 2 zákona č. 475/2008 Sb. určeny na odstranění povodňových škod. Ke stejnému datu bylo **provedeno celkem 454 rozpočtových opatření**, z toho 225 činily přesuny mezi jednotlivými kapitolami státního rozpočtu, když významný podíl představovaly převody účelových prostředků na výzkum a vývoj a přesuny prostředků z 26 kapitol na krytí zvýšených sociálních mandatorních výdajů kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí podle usnesení vlády č. 363/2009 a z 13 kapitol na zajištění výdajů Úřadu vlády v rámci předsednictví ČR v Radě EU podle usnesení vlády č. 409/2009, atd.

Pokladní plnění výdajů státního rozpočtu za 1. až 3. čtvrtletí 2009, vč. porovnání se stejným obdobím roku 2008:

VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU	v mld. Kč					Index skutečnost 2009/2008	Rozdíl skutečnost 2009-2008
	2008	2009					
	Skutečnost leden-září	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách*)	Skutečnost leden-září	% plnění SR		
1	3	4	5	5:4	5:1	5-1	
VÝDAJE celkem	783,98	1 152,10	1 166,83	814,07	69,8	103,8	30,09
běžné výdaje	707,04	1 038,01	1 033,07	733,56	71,0	103,8	26,52
z toho:							
- platy a ostatní platby za provedenou práci							
a pojistné	61,44	102,73	102,92	63,79	62,0	103,8	2,35
- neinv. trans. fondům soc. a zdrav. pojištění (VPS)	35,45	47,40	47,40	36,45	76,9	102,8	1,00
- neinvestiční transfery státním fondům	15,99	32,05	30,96	14,09	45,5	88,1	-1,90
- neinv. transfery veř. rozpočtům územní úrovně	105,62	134,49	128,09	93,38	72,9	88,4	-12,24
- neinv. transfery příspěvkovým a pod. org.**)	33,30	45,52	45,28	34,62	76,5	104,0	1,32
- sociální dávky	298,01	422,01	426,12	320,19	75,1	107,4	22,18
z toho:							
dávky důchodového pojištění	231,07	336,57	336,51	252,57	75,1	109,3	21,50
dávky nemocenského pojištění	24,12	29,07	27,57	20,07	72,8	83,2	-4,05
dávky státní sociální podpory	31,98	44,40	44,27	30,95	69,9	96,8	-1,03
podpory v nezaměstnanosti	5,29	5,00	10,97	11,41	104,0	215,7	6,12
- aktivní politika zaměstnanosti	4,54	5,71	6,37	3,28	51,5	72,2	-1,26
- prostředky na insolventnost	0,10	0,22	0,34	0,58	170,6	580,0	0,48
- odvody a příspěvky do rozpočtu EU	19,94	35,20	34,59	25,77	74,5	129,2	5,83
- kapitola Státní dluh	29,95	48,61	48,44	38,55	79,6	128,7	8,60
- kapitola OSFA	0,08	0,74	0,62	0,05	8,1	62,5	-0,03
- ostatní běžné výdaje***)	102,62	163,33	161,94	102,81	63,5	100,2	0,19
kapitálové výdaje	76,95	114,09	133,76	80,52	60,2	104,6	3,57

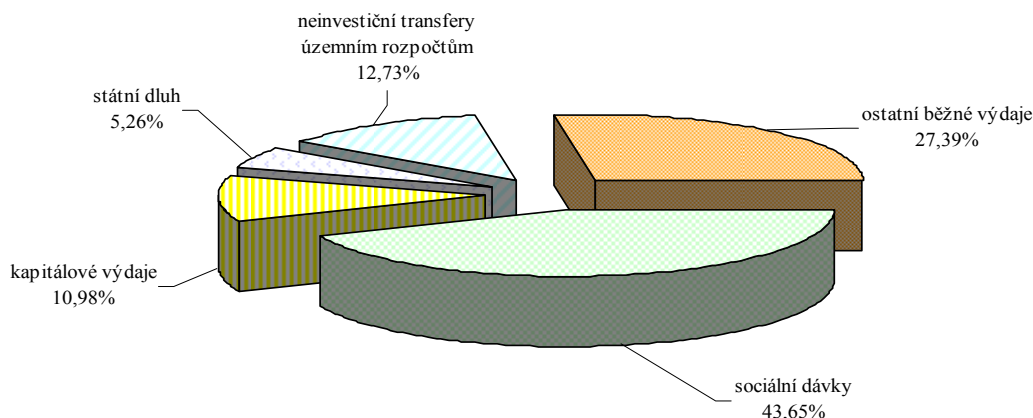
*) schválený rozpočet upravený o rozpočtová opatření proverzená k 30.6.2009 podle odst. 4 a 5 přílohy 5 k vyhlášce č. 16/2001 Sb.

**) bez neinvestičních transferů veřejným výzkumným institucím a ostatním příspěvkovým organizacím

***) dopočet do celku

Pokladní plnění výdajů státního rozpočtu za 1. až 3. čtvrtletí 2009 dosáhlo 814,1 mld. Kč, tj. 69,8 % rozpočtu po změnách, při meziročním růstu o 3,8 % (o 30,1 mld. Kč) a bylo o 61,0 mld. Kč pod devítiměsíční alikvotou celoročního rozpočtu po změnách. Meziroční navýšení ovlivnily zejména běžné výdaje, např. sociální dávky se zvýšily celkem o 22,2 mld. Kč, výdaje na dluhovou službu o 8,6 mld. Kč, odvody a příspěvky do rozpočtu EU o 5,8 mld. Kč; kapitálové výdaje meziročně vzrostly o 3,6 mld. Kč, z toho investiční transfery státním fondům o 2,6 mld. Kč. Naopak k meziročnímu snížení došlo např. u neinvestičních transferů územním rozpočtům o 12,2 mld. Kč, u neinvestičních transferů státním fondům o 1,9 mld. Kč, u výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti a transferů příspěvkovým organizacím vždy o 1,3 mld. Kč, atd. Ve stejném období roku 2008 byly výdaje celkem čerpány na 70,5 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 10,1 % (o 71,8 mld. Kč), tj. o 49,9 mld. Kč méně proti příslušné alikvotě rozpočtu po změnách. Ve srovnání s rokem 2008 bylo dosaženo nižšího čerpání rozpočtu po změnách jak u běžných výdajů (o 0,3 procentního bodu), tak u kapitálových výdajů (o 3,4 procentního bodu).

Strukturu výdajů státního rozpočtu za 1. až 3. čtvrtletí 2009 ukazuje následující graf:



2.1. Běžné výdaje

Běžné výdaje ve výši **733,6 mld. Kč** byly plněny na 71,0 % rozpočtu po změnách a meziročně se zvýšily o 3,8 % (o 26,5 mld. Kč). Objemově nejvíce k celkovému meziročnímu navýšení běžných výdajů přispěly výdaje na dávky důchodového pojištění (o 21,5 mld. Kč), podpory v nezaměstnanosti (o 6,1 mld. Kč), výdaje na dluhovou službu (o 8,6 mld. Kč), odvody a příspěvky do rozpočtu EU (o 5,8 mld. Kč), atd. Naopak ke značnému meziročnímu poklesu výdajů došlo u neinvestičních transferů veřejným rozpočtům územní úrovně (o 12,2 mld. Kč), dále např. u dávek nemocenského pojištění (o 4,0 mld. Kč), dávek státní sociální podpory (o 1,0 mld. Kč), atd.

Významná část výdajů **380,0 mld. Kč** (46,7 % celkových výdajů, resp. 51,8 % běžných výdajů) směřovala **do sociální oblasti**¹. Ve srovnání s výdaji za 1. až 3. čtvrtletí 2008 se tyto výdaje zvýšily o 6,8 % (o 24,2 mld. Kč); jejich čerpání z celkových výdajů bylo o 1,3 procentního bodu, resp. z běžných výdajů o 1,5 procentního bodu, vyšší.

Sociální dávky² dosáhly celkem **320,2 mld. Kč** (43,7 % běžných výdajů) a byly čerpány na 75,1 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 7,4 % (o 22,2 mld. Kč). Ve státním rozpočtu 2009 jsou zahrnuty ve výši 422,0 mld. Kč s předpokládaným meziročním

¹ sociální dávky, sociální transfery územním rozpočtům, výdaje na ochranu zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, státní příspěvek na penzijní připojištění, platba státu do systému veřejného zdravotního pojištění za vybrané skupiny obyvatel

² dávky důchodového pojištění, ostatní dávky vč. dávek nemocenského pojištění, dávky státní sociální podpory a podpory v nezaměstnanosti (bez sociálních dávek územním rozpočtům)

růstem o 7,1 % (o 28,0 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2008 a o 5,2 % (o 21,0 mld. Kč) proti skutečnosti 2008. Ke konci června byl rozpočet výdajů na sociální dávky navýšen celkem téměř o 4,3 mld. Kč, z toho zvýšení výdajů na podpory v nezaměstnanosti činilo 6,0 mld. Kč, naopak ke snížení rozpočtu o 1,5 mld. Kč došlo u dávek nemocenského pojištění, atd.

Největší objem sociálních dávek (78,9 %) představovaly výdaje na **dávky důchodového pojištění**, které k 30.9.2009 dosáhly **252,6 mld. Kč**, tj. 75,1 % rozpočtu po změnách, při meziročním růstu o 9,3 % (o 21,5 mld. Kč), když rozpočet 2009 počítá s meziročním růstem o 10,1 % (o 31,0 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2008 a o 7,7 % (o 24,0 mld. Kč) proti skutečnosti roku 2008. Na výši vyplacených důchodů za 1. až 3. čtvrtletí 2009 a jejich srovnání se stejným obdobím roku 2008 měla vliv nejen valorizace důchodů k 1.1.2009 stanovená nařízením vlády č. 363/2008 Sb.³, ale i mimořádná valorizace důchodů k 1.8.2008 daná nařízením vlády č. 211/2008 Sb.⁴.

Na **ostatní dávky**⁵ v sociální oblasti bylo vynaloženo celkem **25,3 mld. Kč**, tj. 73,2 % rozpočtu po změnách. Z toho **dávky nemocenského pojištění** představovaly **20,1 mld. Kč** (72,8 % rozpočtu po změnách) s meziročním snížením o 16,8 % (o 4,1 mld. Kč). Schválený rozpočet dávek nemocenského pojištění na rok 2009 ve výši 29,1 mld. Kč je stanoven na stejné úrovni schváleného rozpočtu roku 2008 (pouze o 0,2 % vyšší, tj. o 44,3 mil. Kč). Proti celoroční skutečnosti 2008 však v rozpočtu dochází ke snížení předpokládaných výdajů na nemocenské dávky o 9,4 % (o 3,0 mld. Kč) v souvislosti s rozhodnutím Ústavního soudu o zrušení 3-denní karenční doby s účinností od 30.6.2008. Podle zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, který nabyl odložené účinnosti dnem 1.1.2009, přísluší nemocenské vždy od 15. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény, peněžitá pomoc v mateřství, ošetřovné a vyrovnávací příspěvek v těhotenství a v mateřství se vyplácejí od vzniku sociální události, a to vždy za kalendářní dny⁶. Všechny dávky nemocenského pojištění vyplácejí okresní správy sociálního zabezpečení a hradí se ze státního rozpočtu (z příjmů z pojistného).

³ u důchodů starobních invalidních plných i částečných, vdovských, vdoveckých a sirotčích přiznaných před 1.1.2009 se zvyšuje od splátky důchody splatné po 31.12.2008 procentní výměra o 4,4 % procentní výměry, která náleží ke dni, od něhož se procentní výměra zvyšuje

⁴ u důchodů starobních invalidních plných i částečných, vdovských, vdoveckých a sirotčích přiznaných před 1.8.2008 se od splátky důchody splatné po 31.7.2008 zvyšuje základní výměra o 470,- Kč na 2 170,- Kč měsíčně

⁵ dávky nemocenského pojištění (nemocenské, podpora při ošetřování člena rodiny, peněžitá pomoc v mateřství, vyrovnávací příspěvek v mateřství a těhotenství), výdaje na zvláštní sociální dávky příslušníků ozbrojených sil při skončení služebního poměru, dávky pomoci v hmotné nouzi poskytované Ministerstvem obrany, příspěvek na péči poskytovaný do zahraničí a další drobné dávky

⁶ po dobu prvních 14 dnů je zaměstnanec zabezpečen náhradou mzdy, kterou poskytuje zaměstnavatel a která náleží za pracovní dny při dočasné pracovní neschopnosti od 4. pracovního dne a při karanténě od 1. pracovního dne

Dávky státní sociální podpory⁷ byly k 30.9.2009 čerpány v celkové výši **30,9 mld. Kč**, tj. 69,9 % rozpočtu po změnách k 30.6.2009⁸, při meziročním poklesu o 3,2 % (o 1,0 mld. Kč). Ve schváleném rozpočtu jsou tyto dávky zahrnuty ve výši 44,4 mld. Kč, tj. 97,2 % schváleného rozpočtu roku 2008 (o 1,3 mld. Kč méně); proti skutečnosti 2008 jsou plánované výdaje vyšší o 5,8 % (o 2,4 mld. Kč). Řada dávek státní sociální podpory je stanovena v absolutních částkách bez přímé vazby na životní minimum a neprobíhají automatické valorizace těchto dávek (vláda má možnost valorizovat životní a existenční minimum a související dávky, nikoliv povinnost).

Podpory v nezaměstnanosti byly vyplaceny v částce **11,4 mld. Kč**, tj. o 4,0 % více než stanovil rozpočet po změnách k 30.6.2009⁸. Meziročně se tyto výdaje více než zdvojnásobily, resp. meziroční zvýšení činilo 115,7 %, tj. 6,1 mld. Kč, při plnění rozpočtu vyšším o 28,4 procentního bodu; jejich podíl na sociálních dávkách byl rovněž dvojnásobný a zvýšil se o 1,8 procentního bodu. Výše výdajů na podpory v nezaměstnanosti závisí na celkové míře nezaměstnanosti a na jejím vývoji. Míra registrované nezaměstnanosti k 30.9.2009 vypočtená z dosažitelných uchazečů o zaměstnání činila 8,6 %, počet evidovaných nezaměstnaných dosáhl 500,8 tis. osob a počet volných 38,8 tis. Všechny podpory v nezaměstnanosti jsou vypláceny prostřednictvím úřadů práce.

Srovnání s předchozími čtyřmi roky, koncem roku 2008 a vývoj nezaměstnanosti v jednotlivých čtvrtletí 2009 ukazuje následující tabulka:

	září 2005	září 2006	září 2007	září 2008	prosinec 2008	březen 2009	červen 2009	září 2009
míra nezaměstnanosti v %	8,8	7,8	6,2	5,3	6,0	7,7	8,0	8,6
nezaměstnanost v tis. osob	503,4	454,2	365,0	314,6	352,3	448,9	463,6	500,8
volná místa v tis.	55,8	97,5	137,4	139,6	91,2	55,4	43,4	38,8

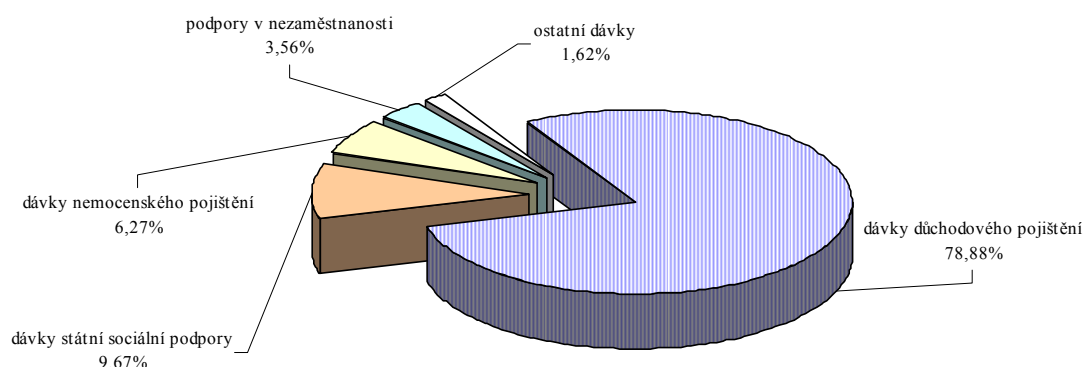
Schválený státní rozpočet předpokládal meziroční snížení výdajů o 28,6 % (o 2,0 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu 2008, proti skutečným výdajům v roce 2008, kdy podpory v dosáhly téměř 7,1 mld. Kč, je rozpočtováno o 29,1 % méně (o 2,1 mld. Kč). V souvislosti s růstem nezaměstnanosti v roce 2009 v důsledku hospodářské krize vláda svým usnesením č. 363/2009 souhlasila mj. s přesunem vázaných prostředků v kapitolách státního rozpočtu podle usnesení vlády č. 122/2009 do kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí ve výši

⁷ přídavek na dítě, sociální příplatek, příspěvek na bydlení, rodičovský příspěvek, dávky péčovské péče, porodné, pohřebné

⁸ na základě usnesení vlády č. 1005/2009 bylo v srpnu 2009 provedeno rozpočtové opatření, kterým byly přesunuty v rámci kapitoly MPSV prostředky ve výši 2 617,1 mil. Kč z dávek státní sociální podpory k posílení výdajů na podpory v nezaměstnanosti (1 505,1 mil. Kč), výdajů spojených s realizací zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (312,0 mil. Kč) a výdajů na podporu sociálních služeb s místním či regionálním charakterem podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, formou dotací poskytovaných prostřednictvím krajů (800,0 mil. Kč)

5,5 mld. Kč a s přesuny 0,5 mld. Kč v rámci této kapitoly na posílení závazného ukazatele „podpory v nezaměstnanosti“. Státní rozpočet po změnách k 30.6.2009 tak činil 11,0 mld. Kč.

Podíl jednotlivých sociálních dávek na celkových sociálních dávkách ukazuje následující graf:



Výdaje státu na **aktivní politiku zaměstnanosti**⁹ ke konci září 2009 činily **3,3 mld. Kč**, tj. 51,5 % rozpočtu po změnách, při meziročním poklesu o 27,8 % (téměř o 1,3 mld. Kč). Schválený rozpočet 5,7 mld. Kč (vč. prostředků z rozpočtu EU) předpokládá pokles výdajů o 17,4 % (o 1,2 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2008 a navýšení o 1,0 % (o 59,2 mil. Kč) proti skutečnosti 2008.

Výdaje na ochranu zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele poskytované podle zákona č. 118/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, dosáhly ze první tři čtvrtletí 2009 celkem **577,1 mil. Kč**, tj. o 70,6 % více než předpokládal rozpočet po změnách k 30.6.2009⁸. Ve srovnání se stejným obdobím roku 2008 byly v souvislosti s probíhající hospodářskou krizí téměř 6x vyšší.

Nízké čerpání výdajů na **platy, ostatní platby za provedenou práci a povinné pojistné placené zaměstnavatelem** ve výši 62,0 % rozpočtu (63,8 mld. Kč) je obvyklé a souvisí s měsíčním posunem v účtování (ve stejném období předchozího roku to bylo rovněž 62,0 % rozpočtu). Meziročně tyto výdaje vzrostly o 3,8 %, tj. o 2,3 mld. Kč.

⁹ výdaje na rekvalifikaci, veřejně prospěšné práce, účelná pracovní místa, zaměstnanost občanů se změněnou pracovní schopností a ostatní výdaje APZ (např. investiční pobídky, cílené regionální programy, společné programy EU a ČR)

Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím (mimo veřejným výzkumným institucím a příspěvkovým organizacím jiných zřizovatelů) byly uvolněny ve výši **34,6 mld. Kč**, tj. 76,5 % rozpočtu po změnách (o 14,0 procentních bodů více než ve stejném období roku 2008). Meziročně se tyto výdaje státního rozpočtu zvýšily o 4,0 % (o 1,3 mld. Kč). Schválený rozpočet 45,5 mld. Kč počítá u dotčených organizací s meziročním růstem výdajů o 9,7 % (o 4,0 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2008 a proti skutečnosti 2008 s růstem o 8,0 % (o 3,4 mld. Kč).

Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně byly čerpány v celkovém objemu téměř **50,6 mld. Kč**, tj. na 64,5,0 % rozpočtu po změnách. Z toho na **transfery fondům sociálního a zdravotního pojištění**, představující platby státu na zdravotní pojištění za vybrané skupiny obyvatel, připadlo **36,5 mld. Kč** (76,9 % rozpočtu) při meziročním zvýšení o 2,8 % (o 1,0 mld. Kč). Tato platba se za jednotlivé měsíce postupně navyšovala v závislosti na růstu počtu dotčených pojištěnců, zejména z kategorie „uchazeč o zaměstnání v evidenci úřadu práce“. Státní rozpočet 47,4 mld. Kč předpokládá meziroční snížení výdajů o 0,7 % (325,0 mil. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2008, proti skutečnosti 2008 pak navýšení 0,3 % (o 150,9 mil. Kč). V roce 2009 zůstává platba státu za dotčenou osobu a měsíc 677,- Kč jako v roce 2008 v důsledku fixace všeobecného vyměřovacího základu v rámci zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů. **Státním fondům** bylo k 30.9.2009 převedeno celkem **14,1 mld. Kč neinvestičních prostředků**, tj. 45,5 % rozpočtu po změnách při meziročním poklesu o 11,9 % (o 1,9 mld. Kč). Ve schváleném státním rozpočtu byly neinvestiční transfery státním fondům zahrnuty v částce 32,0 mld. Kč, z toho 28,3 mld. Kč pro Státní zemědělský intervenční fond a 3,7 mld. Kč pro Státní fond dopravní infrastruktury; proti schválenému rozpočtu 2008, kde byly zahrnuty neinvestiční prostředky pouze pro Státní zemědělský intervenční fond, jsou výdaje pro tento fond rozpočtovány o 23,5 % (o 8,7 mld. Kč) nižší; proti skutečnosti 2008 se neinvestiční transfery státním fondům celkem mají snížit o 7,4 % (o 2,6 mld. Kč).

Veřejným rozpočtům územní úrovně bylo ke konci září 2009 převedeno celkem **93,4 mld. Kč neinvestičních prostředků**, tj. 72,9 % rozpočtu po změnách. Meziroční pokles o 11,6 % (o 12,2 mld. Kč) souvisel zejména s tím, že kapitolou Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy nebyla převedena záloha na přímé náklady škol zřizovaných kraji a obcemi na 4. čtvrtletí, když v roce 2008 byla poskytnuta ve výši 18,0 mld. Kč. K 30.9.2009 uvedené náklady škol byly ze státního rozpočtu hrazeny ve výši 56,7 mld. Kč, tj. o 18,3 mld. Kč méně než ke stejnému datu roku 2008. Dále bylo např. kapitolou Ministerstvo práce a sociálních věcí uvolněno na dávky v hmotné nouzi a dávky zdravotně postiženým 4,7 mld. Kč a na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách 14,2 mld. Kč. Schválený rozpočet neinvestičních transferů veřejným rozpočtům územní úrovně 134,5 mld. Kč předpokládá meziroční nárůst o 8,6 % (o 10,6 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu 2008 a o 12,8 % (o 15,2 mld. Kč) proti skutečnosti 2008.

Na **realizaci státních záruk** vč. úhrady závazků státní organizací Správa železniční dopravní cesty podle zákona č. 77/2002 Sb., bylo použito **1,7 mld. Kč** a na splátky jistin a úroků **na realizaci státních záruk za úvěry přijaté ČMZRB** na financování infrastruktury **2,3 mld. Kč**. Celkem bylo čerpáno 50,6 % rozpočtu při meziročním poklesu o 15,3 % (o 229,7 mil. Kč). Státní rozpočet počítá s meziročním snížením výdajů o 6,6 % (o 578 mil. Kč), proti skutečnosti roku 2008 by se tyto výdaje měly zvýšit o 29,3 % (o 1,8 mld. Kč).

Státní podpora stavebního spoření poskytovaná podle zákona č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, ve znění pozdějších předpisů, byla v období leden-září 2009 vyplacena ve výši **12,4 mld. Kč**, tj. na 85,2 % rozpočtu (platby za předchozí rok jsou prováděny převážně v průběhu 2. čtvrtletí sledovaného roku). Meziroční snížení výdajů o 7,6 % (o 1,0 mil. Kč) souviselo s poklesem celkového počtu smluv o stavebním spoření ve fázi spoření, a to zejména smluv uzavřených podle právní úpravy platné do 31.12.2003 s maximální státní podporou 4 500,- Kč. Státní rozpočet předpokládá meziroční snížení výdajů na podporu stavebního spoření o 2,7 % (o 400,0 mil. Kč), naopak proti skutečnosti 2008 by tyto výdaje měly zvýšit o 2,7 % (o 389,9 mil. Kč).

Státní příspěvek na důchodové připojištění poskytnutý za první tři čtvrtletí roku 2009 činil téměř **4,0 mld. Kč**, tj. 61,8 % rozpočtu, při meziročním růstu o 6,8 % (o 250,6 mil. Kč). Státní rozpočet 6,4 mld. Kč počítá s růstem těchto výdajů o 25,5 % (o 1,3 mld. Kč) proti rozpočtu roku 2008, proti skutečnosti roku 2008 pak o 28,2 % (o 1,4 mld. Kč).

Na **odvody vlastních zdrojů Evropských společenství do rozpočtu Evropské unie** je ve státním rozpočtu na rok 2009 vyčleněno 34,8 mld. Kč; ke konci září byly **odvedeny** prostředky ve výši přes **25,4 mld. Kč**, tj. 74,2 % rozpočtu po změnách, při meziročním růstu o 29,4 % (o 5,8 mld. Kč). Z celku odvod podle daně z přidané hodnoty, vč. korekcí Spojenému království a některým dalším členským státům, činil téměř 7,0 mld. Kč a odvod podle hrubého národního produktu 18,4 mld. Kč. Kromě toho byl na počátku roku 2009 uhrazen roční **příspěvek do Výzkumného fondu pro uhlí a ocel** v částce **377,8 mil. Kč**. Státní rozpočet na rok 2009 počítá s růstem odvodů a příspěvků do rozpočtu EU celkem o 16,6 % (o 5,0 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu 2008, proti celoroční skutečnosti 2008 jsou rozpočtované výdaje na rok 2009 vyšší o 15,1 % (o 4,6 mld. Kč).

Běžné výdaje kapitoly **Státní dluh** (zejména úroky) dosáhly více než **38,5 mld. Kč**, tj. 79,6 % rozpočtu po změnách (o 13,7 procentního bodu více než ke konci 3. čtvrtletí 2008), meziroční růst výdajů dosáhl 28,7 % (zvýšení o 8,6 mld. Kč). Čerpání finančních prostředků v průběhu roku souvisí s úrokovými platbami v návaznosti na platební kalendář střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů.

2.2. Kapitálové výdaje

Státní rozpočet na rok 2009 stanovil rozsah **kapitálových výdajů** ve výši **114,1 mld. Kč**, což představuje proti schválenému rozpočtu roku 2008 o 14,3 mld. Kč, tj. o 11,9 % méně, proti skutečnosti dosažené v roce 2008 pak o 9,1 mld. Kč, tj. o 8,7 % více. **Meziroční pokles** rozpočtovaných kapitálových výdajů (ve vztahu ke schválenému rozpočtu roku 2008) je ovlivněn řadou různorodých vlivů. Jedná se o jinou strukturu výdajů na programy spolufinancované z rozpočtu Evropské unie a státního rozpočtu. Například v kapitole **Ministerstvo pro místní rozvoj** jsou pro rok 2009 rozpočtovány investiční transfery regionálním radám pouze ve výši 1,2 mld. Kč (z celkové částky transferů regionálním radám 8,5 mld. Kč), v roce 2008 byly tyto transfery ve výši 9,3 mld. Kč rozpočtovány jen v rámci investičních výdajů. Snížení je dále ovlivněno strukturou transferů poskytovaných Státnímu fondu dopravní infrastruktury z rozpočtu **Ministerstva dopravy**. Na rozdíl od roku 2008, kdy byly rozpočtovány pouze investiční transfery, v roce 2009 rozpočet počítá i s neinvestičními transfery v rozsahu 3,7 mld. Kč (např. na opravy dálnic, silnic a železnic).

Uvedené příklady dokládají, že dochází k přesnějšimu rozpočtování programů EU (rozčlenění na investiční a neinvestiční), neboť již byly schváleny projekty EU na programovací období 2007-2013. V roce 2008 docházelo k přesunu do neinvestičních výdajů formou rozpočtových opatření v průběhu roku v návaznosti na schvalování programů a projektů EU.

Rozpočtovanou výši kapitálových výdajů ovlivňuje dále rozsah programů spolufinancovaných z rozpočtu EU a stanovení priorit jednotlivých kapitol v rámci stanovených výdajů.

Kromě Ministerstva dopravy a Ministerstva pro místní rozvoj, u nichž došlo k nejvyššímu meziročnímu snížení rozpočtovaných kapitálových výdajů, byl menší pokles investičních výdajů zaznamenán u většiny ostatních kapitol státního rozpočtu, a to zejména u Ministerstva průmyslu a obchodu, u Ministerstva zdravotnictví a u Ministerstva obrany. Na druhé straně **k nárůstu rozpočtovaných kapitálových výdajů** došlo především u Ministerstva životního prostředí, u Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a u Ministerstva vnitra. Nově jsou od roku 2009 zařazeny **transfery na projekty financované z úvěrů** od mezinárodních finančních institucí, konkrétně od Evropské investiční banky, **v kapitole Státní dluh** - místo v kapitole Operace státních finančních aktiv, kde byly rozpočtovány do roku 2008.

Z druhového hlediska jsou kapitálové výdaje rozpočtovány nejvíce jako investiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně (SFDI – 33,6 mld. Kč), transfery příspěvkovým organizacím (19,1 mld. Kč), pořízení dlouhodobého hmotného majetku

(17,1 mld. Kč), transfery územním rozpočtům (9,1 mld. Kč), podnikatelským subjektům (5,2 mld. Kč) apod.

Z celkové částky 114,1 mld. Kč rozpočtovaných kapitálových výdajů **nejvíce prostředků připadá na Ministerstvo dopravy** (38,0 mld. Kč, tj. 33 % všech kapitálových výdajů státního rozpočtu), na kapitolu Státní dluh (15,5 mld. Kč), na Ministerstvo životního prostředí (9,9 mld. Kč), Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (9,8 mld. Kč), Ministerstvo obrany (8,1 mld. Kč), na kapitolu Všeobecná pokladní správa (5,1 mld. Kč), na Ministerstvo vnitra (5,0 mld. Kč), Ministerstvo pro místní rozvoj (4,1 mld. Kč), Ministerstvo zdravotnictví (2,8 mld. Kč), Ministerstvo práce a sociálních věcí (2,8 mld. Kč), na kapitolu Operace státních finančních aktiv (2,8 mld. Kč), Ministerstvo zemědělství (2,3 mld. Kč), Ministerstvo kultury (1,9 mld. Kč), Ministerstvo spravedlnosti (1,5 mld. Kč) apod.

Značná část kapitálových výdajů souvisí s **financováním programů** reprodukce a provozování majetku, na které je rozpočtem určeno celkem **62,9 mld. Kč** (včetně běžných výdajů souvisejících s programy). Proti schválenému rozpočtu na rok 2008 jsou o 3,9 mld. Kč, tj. o 5,8 % nižší. Do výdajů roku 2009 je zahrnuta i část transferů poskytnutých na financování programů z fondů EU v celkové výši 18,4 mld. Kč, proti roku 2008 o 6,9 mld. Kč (o 60,0 %) vyšší.

Z hlediska sektorů alokace jsou výdaje státního rozpočtu na programy směřovány především ve prospěch organizací vládního sektoru, tj. subjektů zřízených (založených) ústředním orgánem státní správy (38,6 mld. Kč, tj. 61,5 % všech výdajů na programy), v menším rozsahu pak veřejnému sektoru – obcím (7,9 mld. Kč), krajům (3,2 mld. Kč) a vysokým školám (2,8 mld. Kč). Další prostředky jsou určeny neveřejnému sektoru – jiným než bankovním a finančním institucím (1,4 mld. Kč) a jiným rozpočtem předběžně nekonkretizovaným sektorům (8,7 mld. Kč).

Výdaje na programy vedené v ISPROFIN byly jednotlivými resorty zpracovány ve vazbě na výdaje stanovené usnesením vlády č. 736/2008 ke státnímu rozpočtu ČR na rok 2009 a střednědobému výhledu na léta 2010 a 2011. Věcné, časové a finanční parametry akcí (projektů) zabezpečujících cíle programů jsou Ministerstvem financí sledovány v Informačním systému programového financování (ISPROFIN).

V souvislosti s připravovanou transformací programového financování byla změněna struktura státního rozpočtu s tím, že akce v jednotlivých programech jsou rozděleny podle typu na výdaje vedené v EDS (evidenční dotační systém) a v SMVS (správa majetku ve vlastnictví státu) a zároveň jsou jednotlivé programy uváděny ve struktuře členění na krátkodobé akce, střednědobé a střednědobé dokončované akce a dlouhodobé a dlouhodobé dokončované akce. Jmenovitý seznam akcí je uváděn s finančními objemy ve všech letech jejich realizace, resp. v letech 2006-2013 dle údajů uvedených v ISPROFIN. Z celkových

výdajů na programové financování ve výši 62,9 mld. Kč připadá na výdaje v EDS 23,9 mld. Kč a v SMVS 38,9 mld. Kč.

V roce 2009 lze očekávat změny přístupu resortů k reprodukci majetku ve vlastnictví státu, a to směrem k její neinvestiční části, tj. od pořizování nového majetku ke kvalitnější péči o jeho stav.

Z uvedené celkové rozpočtované částky 62,9 mld. Kč určené na financování programů připadá největší část na státní rozpočet, resp. rozpočet kapitol správců programů (44,4 mld. Kč, tj. 70,7 %), další část na zdroje z Fondu soudržnosti EU (10,1 mld. Kč, tj. 16,1 %), na zdroje ze strukturálních fondů EU (8,3 mld. Kč, tj. 13,1 %), zbytek připadá na zdroje z Finančního mechanismu EHP/Norsko (94 mil. Kč). Zatímco zdroje financování programů z rozpočtu kapitol-správců programů a ze strukturálních fondů EU se meziročně snížily, zdroje z Fondu soudržnosti EU a z FM EHP/Norsko se zvýšily.

Na kapitálových výdajích se významnou měrou podílejí i výdaje na transfery na projekty **financované z úvěrů od mezinárodních finančních institucí**, konkrétně **od Evropské investiční banky**. Úvěry přijaté Českou republikou od této banky jsou v letošním roce rozpočtovány v kapitole Státní dluh a jejich čerpání se očekává v celkové výši **15,8 mld. Kč**. Tyto prostředky jsou určeny zejména **pro Ministerstvo dopravy** (ve výši 13,5 mld. Kč), a to na výstavbu silničního okruhu kolem hlavního města Prahy, jihozápadní části (3,5 mld. Kč), a na rámcový úvěr přijatý Českou republikou od EIB na Operační program Doprava - A (10,0 mld. Kč). **Pro Ministerstvo zemědělství** (celkem 1,8 mld. Kč) na výstavbu a obnovu infrastruktury vodovodů a kanalizací (700 mil. Kč), na program prevence před povodněmi II (600 mil. Kč), na podporu obnovy, odbahnění a rekonstrukce rybníků a výstavbu vodních nádrží (400 mil. Kč) a na projekt Vodovody a kanalizace II (150 mil. Kč). **Pro Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** jsou úvěrové prostředky určeny na program obnovy a rozvoje Masarykovy univerzity v Brně (427 mil. Kč).

Čerpání kapitálových výdajů v prvních třech čtvrtletích roku 2009 ve výši **80,5 mld. Kč** představovalo 60,2 % upraveného rozpočtu (v roce 2008 to bylo 63,6 %) a bylo o 19,8 mld. Kč pod třemi čtvrtinami rozpočtované hodnoty. Meziročně se kapitálové výdaje zvýšily o 3,6 mld. Kč, tj. o 4,6 %. Podrobnější plnění kapitálových výdajů za 1. až 3. čtvrtletí bude známo po zpracování finančních výkazů kapitol státního rozpočtu (tj. koncem měsíce října).

Na projekty financované z úvěrů od Evropské investiční banky v celkové rozpočtované výši 15,8 mld. Kč bylo z kapitoly Státní dluh v 1. až 3. čtvrtletí 2009 rozpočtovými opatřeními transferováno věcně příslušným ministerstvům 8,8 mld. Kč, z toho Ministerstvu dopravy 5,6 mld. Kč, Ministerstvu zemědělství 2,5 mld. Kč a Ministerstvu

školy, mládeže a tělovýchovy 717 mil. Kč. Z těchto transferovaných prostředků částka ve výši 4,5 mld. Kč se týkala financování projektů v rámci Operačního programu Doprava, částka 1,6 mld. Kč směřovala na financování protipovodňových opatření, 1,1 mld. Kč na výstavbu jihozápadní části silničního okruhu Prahy, 0,9 mld. Kč na výstavbu a obnovu infrastruktury vodovodů a kanalizací a 0,7 mld. Kč na výstavbu kampusu Masarykovy univerzity v Brně.

B. ŘÍZENÍ STÁTNÍHO DLUHU

1. Vývoj státního dluhu

V 1.-3. čtvrtletí 2009 došlo ke zvýšení státního dluhu o 167,9 mld. Kč z 999,8 mld. Kč na 1 167,7 mld. Kč. Znamená to, že v průběhu 1.-3. čtvrtletí 2009 se dluh zvýšil o 16,8 %.

Při zvýšení státního dluhu z 999,8 mld. Kč na 1 167,7 mld. Kč se vnitřní státní dluh zvýšil o 126,7 mld. Kč a vnější státní dluh se zvýšil o 41,2 mld. Kč.

Přehled o vývoji státního dluhu v 1.-3. čtvrtletí 2009 podává následující tabulka:

	Stav 1. 1. 2009	Půjčky (a)	Splátky (b)	Kurzové rozdíly (c)	Změna (a-b+c)	Stav 30.9. 2009
STÁTNÍ DLUH CELKEM	999 808	317 211	144 453	-4 852	167 906	1 167 714
Vnitřní dluh	814 300	270 273	143 595		126 677	940 978
Státní pokladniční poukázky	78 749	92 090	91 348		742	79 491
Střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy	735 551	177 277	51 342		125 935	861 487
Krátkodobé půjčky	0	906	906		0	0
Vnější dluh	185 508	46 938	858	-4 852	41 228	226 736
Zahraniční emise dluhopisů	137 870	40 006		-4 820	35 186	173 056
Půjčky od EIB	46 812	6 932	610		6 322	53 134
Směnky	825		248	-32	-280	546

Státní půjčky v 1.-3. čtvrtletí 2009 spočívaly především v emisích státních dluhopisů. Bylo realizováno 19 emisí krátkodobých státních dluhopisů, a sice státních pokladničních poukázek (SPP). Všechny tyto emise SPP byly primárně určeny k financování dlouhodobého státního dluhu. Celkový objem půjček prodejem SPP dosáhl v uvedeném období objemu 92 090 mil. Kč. Objem splátek SPP činil 91 348 mil. Kč. Stav státních pokladničních poukázek v oběhu se tak v průběhu 1.-3. čtvrtletí 2009 zvýšil ze 78 749 mil. Kč na počátku roku na 79 491 mil. Kč, tj. o 742 mil. Kč.

V průběhu 1.-3. čtvrtletí 2009 řešilo MF krátkodobý nedostatek likvidních finančních prostředků na účtu řízení likvidity státní pokladny formou pasivních depozitních operací. Objem půjček v rámci těchto operací činil v 1.-3. čtvrtletí 2009 celkem 358 mil. Kč, objem splátek těchto operací pak rovněž 358 mil. Kč. Stav krátkodobých půjček na konci 3. čtvrtletí 2009 byl stejný jako na počátku, a to nulový.

MF v průběhu 1.-3. čtvrtletí 2009 uskutečnilo půjčky korunových depozit spojených s měnovými operacemi na umořovacím účtu ve výši 548 mil. Kč, splátky těchto půjček činily rovněž 548 mil. Kč, stav těchto půjček na konci 3. čtvrtletí 2009 byl tak roven nule.

V 1.-3. čtvrtletí roku 2009 pokračovalo MF ve vydávání střednědobých a dlouhodobých dluhopisů na domácím primárním trhu podle emisního plánu v souladu s emisní politikou nastoupenou od začátku roku 2000. Dne 23. 3. 2009 proběhlo vydání 1. tranše 56. emise 10letých dluhopisů v objemu 14 113 mil. Kč. Dne 25. 5. 2009 se uskutečnilo vydání 1. tranše 58. emise 15letých dluhopisů v objemu 6 009 mil. Kč. Dále se uskutečnilo jedno znovuotevření 50. emise 5letých státních dluhopisů v objemu 6 288 mil. Kč, jedno znovuotevření 52. emise 15letých státních dluhopisů v objemu 12 256 mil. Kč, jedno znovuotevření 54. emise 3letých státních dluhopisů v objemu 14 398 mil. Kč, čtyři znovuotevření 56. emise 10letých státních dluhopisů v celkovém objemu 27 888 mil. Kč a jedno znovuotevření 58. emise 15letých státních dluhopisů v objemu 6 002 mil. Kč. Celkově tak emise fixně úročených domácích střednědobých a dlouhodobých dluhopisů na primárním trhu dosáhly v roce 2009 výše 86 954 mil. Kč.

Dne 20. 4. 2009 proběhlo vydání 1. tranše 57. emise 3letých variabilně úročených dluhopisů v objemu 8 527 mil. Kč. Dále se uskutečnila tři znovuotevření 55. emise 8letých variabilně úročených státních dluhopisů v celkovém objemu 19 768 mil. Kč. Též proběhla čtyři znovuotevření 57. emise 3letých variabilně úročených státních dluhopisů v celkovém objemu 28 630 mil. Kč. Celkový objem variabilně úročených domácích střednědobých a dlouhodobých dluhopisů na primárním trhu dosáhl v roce 2009 výše 56 925 mil. Kč, celkový objem všech domácích emisí SDD pak 143 879 mil. Kč.

Číslo emise a tranše	Datum tranše (emise)	Datum splatnosti	Nominální objem tranše	Částka získaná primární aukcí	Kupón ¹	Výnos do splatnosti
			(mil. Kč)	(mil. Kč)	(%)	(% pa)
55, 4. tranše	19.1.2009	27.10.2016	6 773,61	6 458,83	4,28	4,22
55, 5. tranše	23.2.2009	27.10.2016	4 630,00	4 252,86	4,28	3,83
55, 6. tranše	9.3.2009	27.10.2016	8 364,06	7 569,52	4,28	4,11
56, 1. tranše	23.3.2009	11.4.2019	14 113,40	13 455,19	5,00	5,62
54, 6. tranše	30.3.2009	11.4.2011	14 398,50	14 509,56	4,10	3,70
52, 7. tranše	6.4.2009	12.9.2022	12 255,91	10 678,02	4,70	6,13
57, 1. tranše	20.4.2009	11.4.2012	8 526,74	8 547,45	3,69	3,61
56, 2. tranše	27.4.2009	11.4.2019	7 775,57	7 494,07	5,00	5,48
50, 10. tranše	11.5.2009	18.10.2012	6 287,96	6 169,28	3,55	4,15
57, 2. tranše	18.5.2009	11.4.2012	6 761,99	6 807,00	3,69	3,23
58, 1. tranše	25.5.2009	25.5.2024	6 009,01	5 951,44	5,70	5,80
56, 3. tranše	8.6.2009	11.4.2019	8 191,62	7 733,22	5,00	5,76
57, 3. tranše	22.6.2009	11.4.2012	6 003,02	6 079,63	3,69	2,91
58, 2. tranše	29.6.2009	25.5.2024	6 001,52	5 763,08	5,70	6,11
56, 4. tranše	27.7.2009	11.4.2019	6 058,61	5 742,40	5,00	5,71
57, 4. tranše	24.8.2009	11.4.2012	8 289,35	8 422,71	3,69	2,55
56, 5. tranše	7.9.2009	11.4.2019	5 862,48	5 812,11	5,00	5,11
57, 5. tranše	21.9.2009	11.4.2012	7 576,24	7 707,28	3,69	2,46

¹ Ročně vyplácený kupon s výjimkou 55. a 57. emise vyplácené půlročně s půlroční refixací. Uváděna je kuponová sazba platná v době emise

V rámci úmoru střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů byla dne 23. března 2009 uhrazena částkou 37 874 mil. Kč při své splatnosti zbývající část jistiny 42. emise 5letých státních dluhopisů z roku 2004.

V průběhu 1.-3. čtvrtletí 2009 MF uskutečnilo celkem 24 zpětných odkupů v celkovém objemu 13 468 mil. Kč, a to v následující struktuře:

- 17 zpětných odkupů 42. emise 5letých státních dluhopisů z roku 2004 v celkovém objemu 10 568 mil. Kč
- 2 zpětné odkupy 44. emise 10letých státních dluhopisů z roku 2005 v objemu 1 000 mil. Kč
- 1 zpětný odkup 46. emise 15letých státních dluhopisů z roku 2005 v objemu 1 000 mil. Kč
- 4 zpětné odkupy 48. emise 3letých státních dluhopisů z roku 2006 v objemu 900 mil. Kč

Současně bylo provedeno celkem 101 prodejů SDD z portfolia v celkovém objemu 33 398 mil. Kč a v následující struktuře:

- 2 prodeje 44. emise 10letých státních dluhopisů z roku 2005 v celkovém objemu 350 mil. Kč
- 5 prodejů 46. emise 15letých státních dluhopisů z roku 2005 v celkovém objemu 1 000 mil. Kč
- 17 prodejů 50. emise 5letých státních dluhopisů z roku 2007 v celkovém objemu 5 800 mil. Kč
- 7 prodejů 52. emise 15letých státních dluhopisů z roku 2007 v celkovém objemu 2 100 mil. Kč
- 23 prodejů 54. emise 3letých státních dluhopisů z roku 2008 v celkovém objemu 12 668 mil. Kč
- 14 prodejů 55. emise 8letých variabilně úročených státních dluhopisů z roku 2008 v celkovém objemu 2 430 mil. Kč
- 20 prodejů 56. emise 10letých státních dluhopisů z roku 2009 v celkovém objemu 7 050 mil. Kč
- 13 prodejů 58. emise 15letých státních dluhopisů z roku 2009 v celkovém objemu 2 000 mil. Kč.

Prémii emisí střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů na primárním trhu bylo v 1.-3. čtvrtletí 2009 dosaženo v případě šesti z devatenácti vydaných tranší, přičemž celkem dosáhly výše 518 mil. Kč. Spolu s prémiemi dosažených v rámci obchodů s SDD na sekundárním trhu ve výši 406 mil. Kč tak dosáhly celkové prémie transakcí s SDD výše 924 mil. Kč. Naproti tomu suma diskontů dosáhla v 1.-3. čtvrtletí 2009 výše 6 265 mil. Kč, z toho 5 244 mil. Kč na trhu primárním a 1 021 mil. Kč na trhu sekundárním. Pro srovnání,

v 1.-3. čtvrtletí 2008 dosáhly prémie výše 19 mil. Kč a diskonty 2 630 mil. Kč, což znamená, že v 1.-3. čtvrtletí 2009 došlo meziročně jak k růstu premií, tak i diskontů. Tato situace je způsobena jednak větším souhrnem emisí a prodejů SDD v 1.-3.čtvrtletí 2009 oproti stejnému období minulého roku, jednak odlišným vývojem na krátkém a dlouhém konci výnosové křivky SDD.

Prémie emisí státních střednědobých a dlouhodobých dluhopisů jsou od roku 2008 součástí příjmů kapitoly Státní dluh².

Celkový objem domácích střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů v oběhu se v důsledku emisí na primárním trhu a obchodů na trhu sekundárním zvýšil z 735 551 mil. Kč na počátku roku 2009 o 125 935 mil. Kč na 861 486 mil. Kč na konci 3. čtvrtletí roku 2009. Ke zvýšení tohoto objemu přispěly emise SDD na primárním trhu ve výši 143 879 mil. Kč a prodeje z portfolia MF na sekundárním trhu ve výši 33 398 mil. Kč, ke snížení pak splátky emisí SDD realizované v den jejich splatnosti ve výši 37 874 mil. Kč a zpětné odkupy SDD na sekundárním trhu ve výši 13 468 mil. Kč.

Dne 5. května 2009 vydala Česká republika 4. emisi eurobondů v objemu 1,5 mld. EUR s kupónovou sazbou 4,50% a s dobou splatnosti 5 let. Čistý výnos emise činil 1 478,075 mil. EUR a v den emise byl z větší části zajištěn swapovými operacemi. Korunová hodnota emitovaných prostředků v den emise činila 40,0 mld. Kč.

Ke konci 3. čtvrtletí 2009 byly v oběhu státní dlouhodobé dluhopisy emitované na zahraničních trzích v celkovém objemu 173 056 mil. Kč, zatímco na počátku roku 2009 tento objem činil 137 870 mil. Kč. K růstu korunové hodnoty těchto dluhopisů přispěl výnos 4. emise eurobondů ČR ve výši 40 006 mil. Kč, proti tomuto růstu naopak působilo zhodnocování české koruny, jehož dopad činil celkem 4 820 mil. Kč.

Objem státních dluhopisů v oběhu vzrostl v 1.-3. čtvrtletí 2009 o 161 863 mil. Kč (v nominálním vyjádření) z 952 171 mil. Kč na 1 114 034 mil. Kč. **Tento objem vzrostl v 1.-3. čtvrtletí 2009 na 117,0% v porovnání se začátkem roku.**

Kromě výpůjček emisemi státních dluhopisů se v průběhu 1.-3. čtvrtletí roku 2009 čerpaly půjčky od Evropské investiční banky (EIB) v celkové výši 6 932 mil. Kč:

9. ledna 2009 desátá tranše půjčky pro Masarykovu univerzitu ve výši 265 mil. Kč a 16. března 2009 jedenáctá tranše půjčky pro Masarykovu univerzitu ve výši 453 mil. Kč. 7. dubna 2009 sedmá tranše rámcového úvěru vodního hospodářství ve výši 893 mil. Kč a 15. června 2009 pak šestá tranše půjčky na výstavbu jihozápadní části A Pražského okruhu ve výši 321 mil. Kč a šestá a sedmá tranše půjčky v rámci projektu Spolufinancování Operačního programu doprava – A v celkové výši 2 800 mil. Kč, 17. srpna 2009 druhá tranše půjčky na

² Včetně premií z obchodů se státními střednědobými a dlouhodobými dluhopisy na sekundárním trhu.

projekt Prevence před povodněmi II ve výši 1 800 mil. Kč a 25. září 2009 první tranše rámcového úvěru vodního hospodářství II ve výši 400 mil. Kč.

V průběhu 1.-3. čtvrtletí 2009 se uskutečnily též splátky půjček od Evropské investiční banky v celkovém objemu 640 mil. Kč:

16. března 2009 se uskutečnily dílčí splátky půjčky na výstavbu dálnic B ve výši 176 mil. Kč, dílčí splátky půjčky na prevenci povodní ve výši 60 mil. Kč a dílčí splátky půjčky pro Masarykovu univerzitu ve výši 56 mil. Kč, 15. června 2009 pak splátka půjčky na výstavbu Pražského okruhu část A ve výši 26 mil. Kč a 15. září 2009 opět dílčí splátky půjčky na výstavbu dálnic B ve výši 176 mil. Kč, dílčí splátky půjčky na prevenci povodní ve výši 60 mil. Kč a dílčí splátky půjčky pro Masarykovu univerzitu ve výši 56 mil. Kč.

Stav půjček od EIB se tak v průběhu 1.-3. čtvrtletí 2009 zvýšil z 46 812 mil. Kč. na 53 134 mil. Kč.

Vývoj úrokových sazeb

Výnosy SPP v 1.-3. čtvrtletí 2009 měly kolísající až mírně klesající trend. Výnosy 3měsíčních emisí SPP vzrostly z 1,79 % p.a. na konci ledna na 1,95 % p.a. v polovině února, přičemž začátkem dubna opět poklesly na 1,87% p.a. Výnosy 6měsíční emise SPP byly počátkem února na úrovni 1,85 % p.a., počátkem srpna pak činily 1,62 % p.a. Mírný pokles výnosů se projevil i u 9měsíčních emisí SPP, a to z 2,20 % p.a. v polovině března až na 1,90 % p.a. počátkem září. Úrokové sazby u 52týdenních emisí SPP nejprve vzrostly z úrovně 2,26 % p.a. v polovině ledna 2009 na hodnotu 2,50 % p.a. počátkem března, poté však v dalších aukcích výnosy těchto emisí klesaly, a to až na úroveň 1,80 % p.a. V polovině září výnos mírně vzrostl na 1,85 % p.a.

Velikost a vývoj výnosů do splatnosti střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů závisel v průběhu 1.-3. čtvrtletí roku 2009 na délce splatnosti jednotlivých emisí.

Výnos u tří tranší 8leté 55. emise variabilně úročených SDD nejprve činil v polovině ledna 4,22% p.a., v průběhu 1. čtvrtletí pak nejprve poklesl na hodnotu 3,83 % p.a. na konci února. Následně pak vzrostl na 4,11 % p.a. na počátku března. Oproti lednu tak výnos této tranše poklesl o 11 bazických bodů.

Výnos tranší u další variabilně úročené 57. emise SDD neustále klesal z úrovně 3,61 % p.a. u 1. tranše v polovině dubna až na hodnotu 2,46% p.a. u 5. tranše na konci září, tzn. že celkem poklesl o 115 bazických bodů.

U 6. tranše 5leté 54. emise činil výnos na konci března 2009 3,70 % p.a. U 10. tranše 5leté 50.emise SDD v polovině května činil výnos 4,15 % p.a.

Výnos 1. tranše 10leté 56. emise SDD dosahoval na konci března 5,62 % p.a., koncem dubna u 2. tranše činil 5,48 % p.a. a počátkem června u 3. tranše stoupl na 5,76 % p.a. Poté tento výnos výrazněji klesal až na úroveň 5,11 % p.a. u 5. tranše počátkem září. Celkově tak v průběhu 1.-3. čtvrtletí 2009 došlo k poklesu průměrného výnosu do splatnosti o 51 bazických bodů oproti 1. emisi tohoto SDD na konci 1. čtvrtletí.

Výnos 7. tranše 15leté 52. emise SDD činil počátkem dubna 6,13 % p.a. Výnos 1. tranše nové 15leté 58. emise na konci května činil 5,80 % p.a., 2. tranše této emise na samém konci června zaznamenala nárůst výnosu na 6,11% p.a. Celkově tak v červnu nastal pokles o 2 bazické body oproti dubnu.

2. Příjmy a výdaje kapitoly Státní dluh

Podle zákona č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), § 10, odstavec 4, tvoří od roku 2001 příjmy a výdaje státního rozpočtu spojené s obsluhou a s umořováním státního dluhu kapitolu Státní dluh. Přehled rozpočtových příjmů kapitoly Státní dluh v 1.-3. čtvrtletí 2009 podává následující tabulka.

v mil. Kč

Ukazatel	Skutečnost 1.-3. čtvrtletí 2008	Rozpočet 2009		Skutečnost 1.-3. čtvrtletí 2009	%	Index 2009/2008 (%)
		Schválený	vč. všech změn			
1	2	3	4	5	5 : 4	5 : 2
Příjmy kapitoly celkem	5 494	6 676	6 676	5 223	78,2	95,1
1. Úrokové příjmy celkem	5 441	6 666	6 666	5 111	76,7	93,9
vnitřního dluhu	4 807	5 916	5 916	4 295	72,6	89,3
<i>Z toho:</i>						
středně- a dlouhodobé dluhopisy	2 171	2 916	2 916	2 907	99,7	133,9
krátkodobé půjčky	2 635	3 000	3 000	1 388	46,3	52,7
vnějšího dluhu	635	750	750	816	108,6	128,6
<i>Z toho:</i>						
zahraniční emise dluhopisů	635	750	750	814	108,6	128,3
krátkodobé půjčky	-	-	-	2	-	-
2. Realizovaný kurzový zisk	53	10	10	113	1 125,3	212,9

Tyto výsledky kapitoly znamenají, že v porovnání s 1.-3. čtvrtletím 2008 se v 1.-3. čtvrtletí 2009 celkové příjmy kapitoly snížily o 4,9%, přičemž úrokové příjmy se snížily o 6,1%. Příjmy kapitoly za 1.-3. čtvrtletí 2009 se snížily meziročně ve srovnání s 1.-3. čtvrtletím 2008 o 271 mil. Kč. Příjmy kapitoly jsou ve srovnání se schváleným

rozpočtem, který je shodný s rozpočtem po změnách, o 3,2 procentních bodů nad alikvotou pro 1.-3. čtvrtletí 2009.

Celkové příjmy kapitoly v 1.-3. čtvrtletí 2009 dosáhly výše **5 223 mil. Kč**, což představuje 78,2 % příjmů rozpočtovaných pro rok 2009. Příjmy kapitoly Státní dluh byly v 1.-3. čtvrtletí 2009 tvořeny převážně **úrokovými příjmy**, ale též příjmy z realizovaných kurzových zisků.

Úrokové příjmy kapitoly Státní dluh ve výši 5 111 mil. Kč byly tvořeny z větší části příjmy vnitřního dluhu, které dosáhly 4 295 mil. Kč. Z této částky představují příjmy ze střednědobých a dlouhodobých dluhopisů celkem 2 907 mil. Kč, kdy 1 979 mil. Kč činily alikvotní úrokové výnosy spojené s emisemi SDD na primárním trhu a prodeji těchto instrumentů na trhu sekundárním, 924 mil. Kč prémie spojené s transakcemi s SDD na primárním a sekundárním trhu a 4 mil. Kč příjmy spojené s vratkami propadlých kupónů SDD vyplácených v minulých letech. Příjmy ze střednědobých a dlouhodobých dluhopisů vzrostly oproti 1.-3. čtvrtletí 2008 o 33,9% především v důsledku zvýšené emisní činnosti v 1.-3. čtvrtletí 2009 vzhledem ke stejnému období minulého roku.

Příjmy z krátkodobých poskytnutých půjček ve výši 1 388 mil. Kč jsou tvořeny zejména příjmy z aktivních operací řízení likvidity na účtu řízení likvidity státní pokladny (repo operací se zástavou poukázek ČNB a SPP a depozitních operací) ve výši 1 380 mil. Kč. Příjmy z cizoměnových aktivních depozit činí 8 mil. Kč a nepatrné hodnoty též dosahují příjmy z aktivních korunových transakcí spojených s měnovými operacemi. Příjmy z krátkodobých poskytnutých půjček poklesly ve srovnání s 1.-3. čtvrtletím roku 2008 o 47,3 %, což bylo způsobeno menším objemem investovaných prostředků a nižšími úrokovými sazbami.

Úrokové příjmy vnějšího dluhu dosáhly v 1.-3. čtvrtletí 2009 velikosti 816 mil. Kč, přičemž byly dány téměř výhradně příjmy ze swapových operací, které činily 814 mil. Kč, 2 mil. Kč pak dosahovaly příjmy z aktivních cizoměnových operací. Ve srovnání s 1.-3. čtvrtletím 2008 došlo k růstu příjmů vnějšího dluhu o 28,6%, což bylo dáno novými příjmy ze swapů spojených s 3. emisí eurobondů.

Příjmy z realizovaných kurzových zisků činily v 1.-3. čtvrtletí 2009 celkem 113 mil. Kč a byly dány zejména příjmy spojenými s emisemi eurobondů ve výši 111 mil. Kč a dále příjmem vztáženým ke směnce k úhradě účasti u EBRD ve výši 2 mil. Kč.

Přehled rozpočtových výdajů kapitoly Státní dluh v 1.-3. čtvrtletí 2009 podává následující tabulka.

Ukazatel	Skutečnost 1.-3. čtvrtletí 2008	Rozpočet 2009		Skutečnost 1.-3. čtvrtletí 2009	%	Index 2009/2008 (%)
		Schválený	vč. všech změn			
1	2	3	4	5	5 : 4	5 : 2
Výdaje kapitoly celkem	29 961	64 070	55 291	38 558	69,7	128,7
1. Úrokové výdaje celkem	29 837	47 937	47 937	38 319	79,9	128,4
na vnitřní dluh	25 061	37 274	37 274	30 461	81,7	121,5
<i>Z toho:</i>						
na státní pokladniční poukázky	1 593	2 262	2 262	1 531	67,7	96,1
na středně- a dlouhodobé dluhopisy	23 456	35 013	35 013	28 929	82,6	123,3
na krátkodobé půjčky	12	-	-	1	-	10,0
na vnější dluh	4 776	10 662	10 662	7 858	73,7	164,5
<i>Z toho:</i>						
na zahraniční emise dluhopisů	3 613	8 173	8 173	6 747	82,5	186,7
na půjčky od EIB	1 163	2 489	2 489	1 112	44,7	95,6
2. Poplatky	113	300	293	231	78,6	204,3
3. Úmor státní dluhu	12	10	10	9	85,5	74,0
4. Transfery³	-	15 823	7 051	-	-	-

Tyto výsledky kapitoly znamenají, že v porovnání s 1.-3. čtvrtletím 2008 se v 1.-3. čtvrtletí 2009 celkové výdaje kapitoly zvýšily o 28,7%, resp. úrokové výdaje o 28,4 %, zatímco státní dluh vzrostl o 26,1 % (v porovnání konec 3Q2009 / konec 3Q2008). Výdaje kapitoly za 1.-3. čtvrtletí 2009 se zvýšily meziročně ve srovnání s 1.-3. čtvrtletím 2008 o 8 597 mil. Kč. Výdaje kapitoly jsou ve srovnání s rozpočtem po změnách o 5,3 procentních bodů pod alikvotou pro 1.-3. čtvrtletí 2009.

Celkové výdaje kapitoly v 1.-3. čtvrtletí 2009 dosáhly výše **38 558 mil. Kč**, což představuje 69,7% rozpočtu po změnách roku 2009. Úrokové výdaje činily 38 319 mil. Kč, poplatky 231 mil. Kč a úmor státního dluhu pak 9 mil. Kč.

Růst úrokových výdajů v 1.-3. čtvrtletí 2009 oproti stejnému období minulého roku byl dán zejména růstem státního dluhu. Úrokové výdaje jsou o 4,9 procentních bodů nad alikvotou pro 1.-3. čtvrtletí 2009, což je dáno vysokým růstem státního dluhu a relativně vysokými úrokovými sazbami z dlouhodobých dluhových instrumentů.

³ Transfery na projekty financované z úvěrů od zahraničních finančních institucí

V úrokových výdajích stále dominují úrokové výdaje na vnitřní dluh (30 461 mil. Kč), avšak v porovnání s 1.-3. čtvrtletím 2008 se podíl úrokových výdajů na vnitřní dluh na celkových úrokových výdajích snížil o 4,5 procentního bodu z 84,0% na 79,5%.

Úrokové výdaje na vnitřní (domácí) dluh jsou složeny především z úrokových výdajů na státní pokladniční poukázky a z úrokových výdajů na střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy. Úrokové výdaje na státní pokladniční poukázky dosáhly v 1.-3. čtvrtletí 2009 výše 1 531 mil. Kč oproti 1 593 mil. Kč ve stejném období roku 2008, což představuje úbytek 3,9%.

Úrokové výdaje na střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy dosáhly v 1.-3. čtvrtletí 2009 výše 28 929 mil. Kč oproti 23 456 mil. Kč ve stejném období roku 2008, vzrostly tedy o 23,3%. Většinu z těchto výdajů tvořily výdaje na vyplacené kupóny SDD, a to 22 260 mil. Kč. Úrokové výdaje na SDD byly dále tvořeny výdaji na diskonty SDD ve výši 6 265 mil. Kč, přičemž z této částky činily diskonty z emisí na primárním trhu 5 244 mil. Kč a z obchodů na trhu sekundárním pak 1 021 mil. Kč. Výdaje ve výši 404 mil. Kč byly tvořeny vyplacenými alikvotními úrokovými výnosy ze zpětných odkupů na sekundárním trhu.

Součástí úrokových výdajů na vnitřní dluh jsou i výdaje na krátkodobé půjčky, které dosáhly hodnoty 1 mil. Kč (jde o výdaje na pasivní korunové transakce spojené s měnovými operacemi a pasivní operace řízení likvidity).

Úrokové výdaje na vnější (zahraniční) dluh ve výši 7 858 mil. Kč byly dány zejména úroky zahraničních emisí státních dluhopisů České republiky, které v 1.-3. čtvrtletí 2009 činily 6 747 mil. Kč oproti 3 613 mil. Kč v 1.-3. čtvrtletí 2008 (přírůstek o 86,7%). Tyto úrokové výdaje byly určeny především výdaji na swapové operace, jež byly realizovány pro zajištění těchto zahraničních emisí dluhopisů proti devizovému a úrokovému riziku. Výdaje na tyto zajišťovací operace činily v 1.-3. čtvrtletí 2009 celkem 3 366 mil. Kč. Úrokové výdaje na zahraniční emise dluhopisů byly ovlivněny rovněž přímými výdaji na kupóny 2. a 3. emise eurobondů ve výši 2 781 mil. Kč, diskontem 4. emise eurobondů ve výši 461 mil. Kč a výdaji na FX spotovou operaci spojenou se 2. emisí eurobondů ve výši 139 mil. Kč. Vysoký nárůst úrokových nákladů na zahraniční emise dluhopisů byl dán zejména významným nárůstem těchto dluhopisů v oběhu.

Druhou složkou úrokových výdajů na vnější dluh byly výdaje z titulu půjček od Evropské investiční banky (EIB) ve výši 1 112 mil. Kč, které se v porovnání s 1.-3. čtvrtletím 2008 snížily o 4,4%, a to v důsledku poklesu úrokových sazeb z těchto půjček.

V 1.-3. čtvrtletí 2009 činily poplatky spojené s obsluhou státního dluhu 231 mil. Kč, což je 78,6% rozpočtu po změnách. Ve srovnání s 1.-3. čtvrtletím 2008 se úhrady z titulu poplatků zvýšily o 104,3%. Tento vysoký objem výdajů na poplatky vzhledem k 1.-3. čtvrtletí 2008 byl způsoben zejména relativně vysokými výdaji na poplatky spojenými s 4. emisí eurobondů.

V průběhu 1.-3. čtvrtletí 2009 došlo též ke splátkám směnek pro úhradu účasti u Evropské banky pro obnovu a rozvoj (EBRD) a vypořádání kursového rozdílu se státním rozpočtem ve výši 9 mil. Kč, což představuje 85,5% rozpočtované částky ukazatele Úmor státního dluhu a o 26,0% nižší výdaj než ve stejném období minulého roku.

V roce 2009 byl ve výdajích kapitoly Státní dluh poprvé rozpočtován ukazatel „Transfery na projekty financované z úvěrů od zahraničních finančních institucí“ (dále jen „transfery“). V rámci tohoto ukazatele jsou rozpočtovány prostředky získané z úvěrů od Evropské investiční banky, které jsou v průběhu roku převáděny prostřednictvím rozpočtových opatření do jiných rozpočtových kapitol. Jinak řečeno, skutečné výdaje v rámci tohoto ukazatele kapitoly Státní dluh budou nulové.

V průběhu 1.-3. čtvrtletí 2009 bylo formou rozpočtových opatření převedeno z „transferů“ celkem 8 772 mil. Kč. Rozpočet tohoto ukazatele se tak snížil z 15 823 mil. Kč na 7 051 mil. Kč.

3. Dluhová strategie a řízení rizik

Ministerstvo financí sledovalo během prvních tří čtvrtletí strategické cíle v oblasti řízení dluhového portfolia v souladu se Strategií financování a řízení státního dluhu pro rok 2009 zveřejněnou dne 1. prosince 2008 na základě rozhodnutí ministra financí ze dne 26. listopadu 2008 (Č.j.: 20/95845/2008). Tento řídicí dokument konkretizuje roční program financování potřeb centrální vlády a kvantifikuje cíle, které vymezují operační prostor pro taktické řízení státního dluhu a státních finančních aktiv prostřednictvím aktivních operací na sekundárním trhu státních dluhopisů a finančních derivátů.

Přehled plnění strategických cílů ke konci třetího čtvrtletí 2009

Hodnocení směřování struktury dluhového portfolia k vyhlášeným cílům a plnění ročního programu financování státu ke konci třetího čtvrtletí 2009 je shrnuto následujícím přehledem.

Vzhledem ke světové finanční krizi a tím i vyšší výpůjční potřebě vlády byly překročeny vyhlášené cíle finančního programu. Ministerstvo financí bude při plnění dalšího financování pružně reagovat na aktuální výpůjční potřeby vlády a situaci na trhu.

UKAZATEL	Vyhlášený cíl pro rok 2009	Stav k 30. 9. 2009
Zahraněční emisní činnost	Max. 50% hrubé výpůjční potřeby 0,0 až 74,2 mld. Kč	53,2 % 39,5 mld. Kč
Hrubá emise SDD	40,0 až 125,0 mld. Kč	177,3 mld. Kč
Čistá emise peněžních instrumentů	0,0 až 5,0 mld. Kč	0,7 mld. Kč
Půjčky od EIB	15,8 mld. Kč	6,9 mld. Kč
Krátkodobý státní dluh	20% a méně	12,9 %
Průměrná doba do splatnosti	5,5 až 7,0 let	6,4 let
Úroková re-fixace do 1 roku	30 až 40%	27,5

Poznámky: SDD – domácí středně a dlouhodobé státní dluhopisy; Hrubá emise zahrnuje SDD sekundární prodeje.

Zdroj: MF ČR.

V oblasti zahraničního financování byla dne 29. dubna vydána čtvrtá veřejná syndikovaná zahraniční emise ve výši 1,5 mld. EUR, tj. cca 39,5 mld. Kč, což je přibližně polovina původně vyhlášené maximální zahraniční emisní činnosti vyhlášené v rámci finančního programu pro rok 2009. Dále došlo ve třetím čtvrtletí k čerpání dvou tranší půjček od Evropské investiční banky v celkové výši 2,2 mld. Kč. Celkem je načerpáno za první tři čtvrtletí 6,9 mld. Kč tj. cca 43,9 % tohoto typu financování schváleného zákonem o státním rozpočtu na rok 2009.

V oblasti domácí emisní činnosti došlo ve třetím čtvrtletí k hrubé emisi středně a dlouhodobých dluhopisů v nominální hodnotě 32,4 mld. Kč, z toho 4,6 mld. Kč bylo prodáno na sekundárním trhu prostřednictvím obchodních systémů Odboru řízení státního dluhu. Celkem za první tři čtvrtletí činila hrubá emise 177,3 mld. Kč, z toho bylo 33,4 mld. Kč prodáno na sekundárním trhu. Tímto došlo k využití 141,8 % původně schváleného ročního maximálního limitu pro domácí emisní činnost. V průběhu třetího čtvrtletí došlo ke zpětným odkupům ve výši 0,9 mld. Kč, celkem za první tři čtvrtletí činí úhrn zpětných odkupů 13,5 mld. Kč. Čistá emise státních dluhopisů za první tři čtvrtletí činila 125,9 mld. Kč. Celkový nárůst peněžních instrumentů v oběhu ve třetím čtvrtletí činil -0,3 mld. Kč, od začátku roku činí nárůst peněžních instrumentů v oběhu 0,7 mld. Kč.

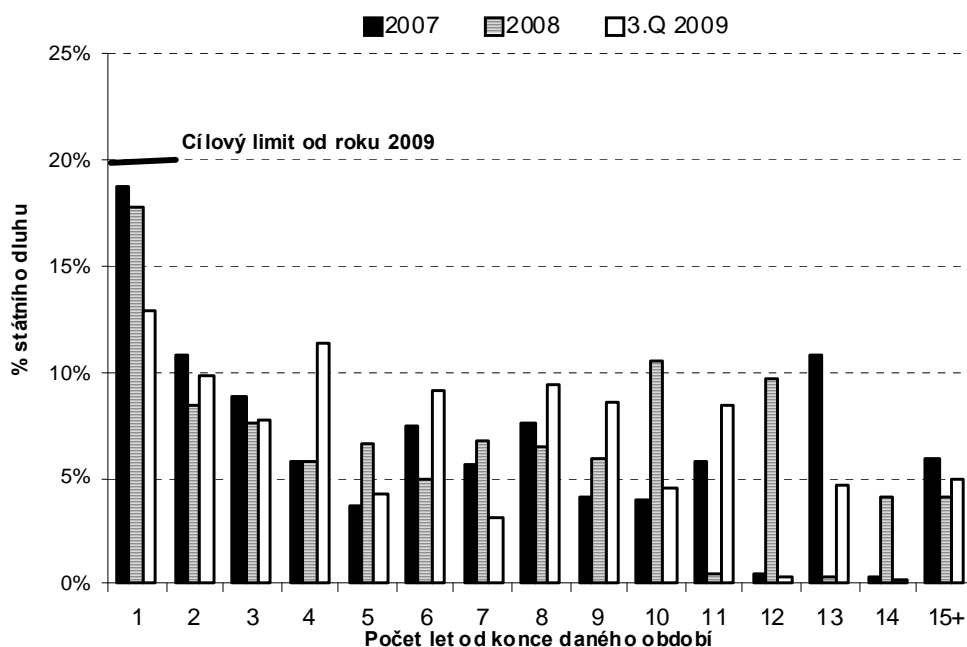
Refinanční riziko

Refinanční riziko zůstává i v roce 2009 rizikem, jehož stabilizace utváří centrální bod pro řízení emisní činnosti a operace se státními dluhopisy na sekundárním trhu. Od roku 2000 je toto riziko systematicky snižováno přepínáním ze státních pokladničních poukázek do středně- a dlouhodobých státních dluhopisů a eurobondů při financování dlouhodobého státního dluhu. Počínaje rokem 2007 je toto riziko aktivně řízeno také prostřednictvím zpětných odkupů státních dluhopisů a ostatních operací na sekundárním trhu.

Hlavním kritériem, které ministerstvo dlouhodobě používá pro měření tohoto rizika, je **krátkodobý státní dluh** (splatný do 1 roku). Ten se dařilo meziročně snižovat z hodnoty 69 % v roce 2000 na 25 % na konci roku 2004, na 22,1 % na konci roku 2005 a ke konci roku 2006 bylo dosaženo hodnoty 17,1 % v souladu s dlouhodobě cílovanou limitní hranicí 20 % a méně. Ta se tak definitivně stala počínaje rokem 2007 fundamentálním limitem emisní činnosti Ministerstva financí a řízení finančních rizik českého dluhového portfolia. Dosažením hodnoty 18,7 % byl tento limit ke konci roku 2007 splněn. Ke konci třetího čtvrtletí roku 2009 činila hodnota tohoto ukazatele 12,9 %.

Novým strategickým cílem počínaje rokem 2005 v oblasti řízení refinančního rizika je také **průměrná splatnost státního dluhu**, která ke konci roku 2005 dosáhla hodnoty 5,8 let, ke konci roku 2006 hodnoty 6,2 let a ke konci roku 2007 hodnoty 6,4 let. Ke konci třetího čtvrtletí roku 2009 činila hodnota tohoto ukazatele 6,4 roku a pohybuje se tak v mezích cílového pásma 5,5 až 7 let.

Klíčovým ukazatelem refinančního rizika je **stabilizace profilu splácení státního dluhu**. Vývoj tohoto profilu ke konci třetího čtvrtletí roku 2009 ve srovnání s koncem let 2007 a 2008 zachycuje graf.



Úrokové riziko

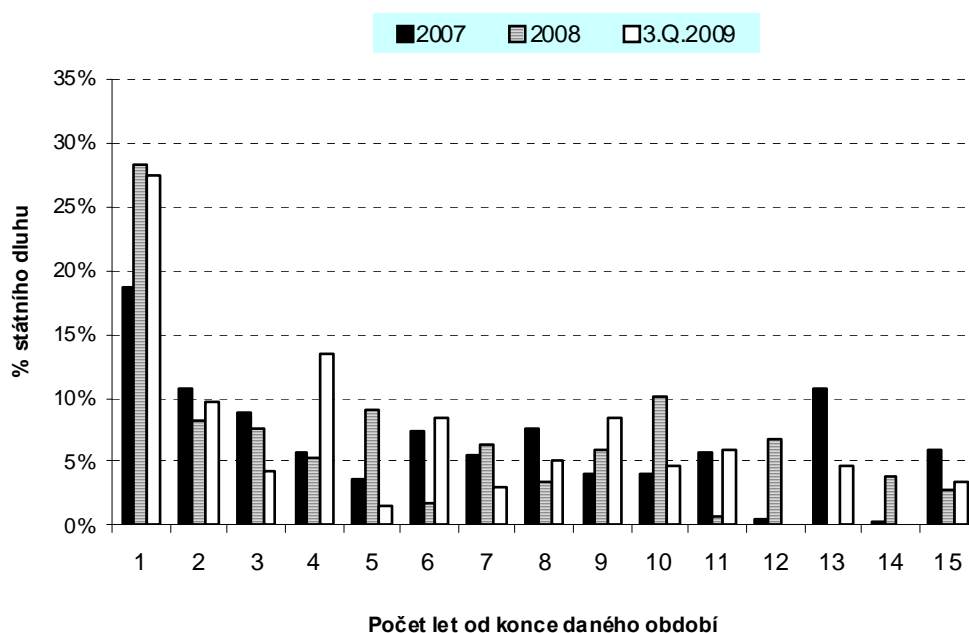
Struktura státního dluhu z hlediska úročení dluhových instrumentů zůstala během třetího čtvrtletí 2009 stabilizována pod hranicí 30 % na úrovni 27,5 % co se týká úrokové refixace dluhového portfolia do 1 roku.

Státní dluh z hlediska úročení v letech 2004 až 2009 (stav na konci období, %)

	2004	2005	2006	2007	2008	3.Q. 2009
Bezúročný dluh	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Fixně úročený dlouhodobý dluh	75,2	81,9	84,1	86,0	84,7	81,5
z toho: splatný do 1 roku	5,4	7,5	9,0	9,7	9,0	6,0
Státní pokladniční poukázky a krátkodobé půjčky na peněžním a depozitním trhu	21,2	13,6	11,5	9,2	7,9	6,8
Variabilně úročený dlouhodobý dluh	3,5	4,3	4,3	4,1	7,3	11,7
Dluh s úrokovou refixací do 1 roku včetně vlivu derivátových operací	27,0	30,4	25,4	26,0	28,5	27,5

Počínaje rokem 2006 došlo na základě schválené strategie financování a řízení státního dluhu k opuštění explicitního cílování modifikované durace. Novým klíčovým cílem pro řízení úrokového rizika byla vyhlášena úroková refixace do 1 roku v pásmu 30 až 40% dluhového portfolia. Ke konci třetího čtvrtletí se tak hodnota tohoto ukazatele pohybovala pod spodní hranicí cílového pásma.

Úplný časový profil rozložení refixování instrumentů nominálního dluhového portfolia ke konci třetího čtvrtletí ve srovnání se stavem na konci let 2007 a 2008 zachycuje následující graf.



4. Řízení likvidity státní pokladny

V rámci řízení likvidity Souhrnného účtu státní pokladny byly v 1.-3. čtvrtletí roku 2009 provedeny krátkodobé investice s použitím zástavy poukázek ČNB v hodnotě 2 534 799 mil. Kč, splátky přitom dosáhly do konce 1.-3. čtvrtletí 2 378 399 mil. Kč⁴. Celkový výnos těchto investic činil 1 310,00 mil. Kč. K 30. 9. 2009 byly na majetkovém účtu MF evidovány poukázky ČNB v nominální hodnotě 158 651 mil. Kč.

Současně byly do konce 1.-3. čtvrtletí 2009 provedeny krátkodobé investice s použitím zástavy SPP v objemu 71 876 mil. Kč a splátky přitom dosáhly objemu 67 376 mil. Kč. Celkový výnos těchto investic činil 37,51 mil. Kč. K 30. 9. 2009 byly na majetkových účtech MF evidovány poukázky SPP v nominální hodnotě 54 560 mil. Kč., z čehož poukázky SPP v nominální hodnotě 4 560 mil. Kč představovaly hodnotu zástavy aktivních operací a poukázky SPP v nominální hodnotě 50 000 mil. Kč byly emitovány do vlastního portfolia.

V rámci řízení likvidity Souhrnného účtu státní pokladny byly v 1.-3. čtvrtletí 2009 realizovány krátkodobé investice ve formě depozitních operací v objemu 513 111 mil. Kč, splátky těchto investic pak dosáhly objemu 543 523 mil. Kč. Z důvodu krátkodobého nedostatku prostředků při řízení likvidity byly rovněž přijaty krátkodobé depozitní půjčky ve výši 358 mil. Kč, splátky těchto půjček činily rovněž 358 mil. Kč. Celkový čistý výnos depozitních operací (po zahrnutí půjček) činil 32,51 mil. Kč.

Následující tabulka porovnává výnosy a náklady v mil. Kč dosažené při řízení likvidity v 1.-3. čtvrtletí roku 2009 se stejným obdobím předchozího roku:

	mil.kč		
Řízení likvidity	1.-3. čtvrtletí 2008	1.-3. čtvrtletí 2009	2009/2008 (%)
Výnosy z operací s P ČNB	2 455,11	1 310,00	53,36
Úrokové výnosy/náklady na SPP	17,79	37,51	210,85
Výnosy z depozitních operací	47,94	32,51	67,81
Celkem	2 520,84	1 380,02	54,74

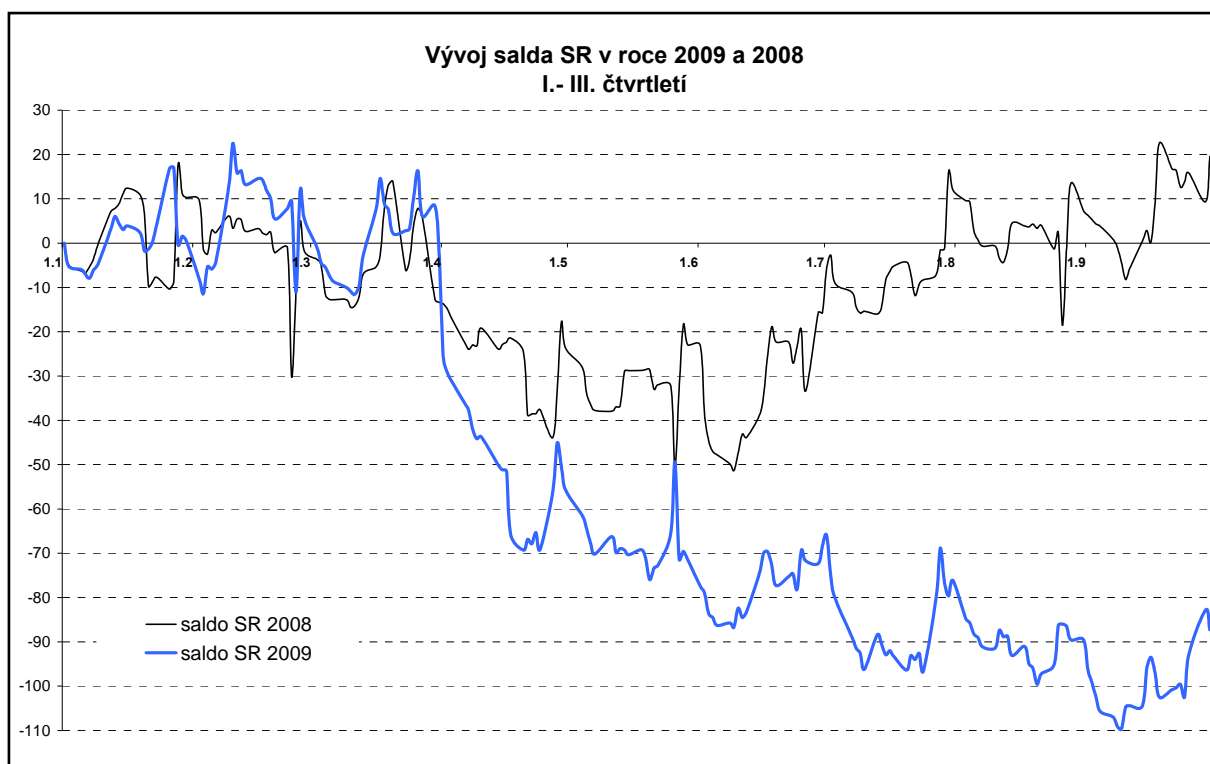
Z tabulky je zřejmé, že zatímco za 1.-3. čtvrtletí roku 2009 úspory převýšily náklady celkem o 1 380,02 mil. Kč, ve stejném období roku 2008 úspory převýšily náklady o 2 520,84 mil. Kč. Operacemi s přebytkem finančních zdrojů státní pokladny bylo dosaženo v 1.-3. čtvrtletí letošního roku o 1 140,82 mil. Kč nižšího výnosu než v 1.-3. čtvrtletí minulého roku.

⁴ U všech instrumentů se jedná o hotovostní hodnotu bez úroků.

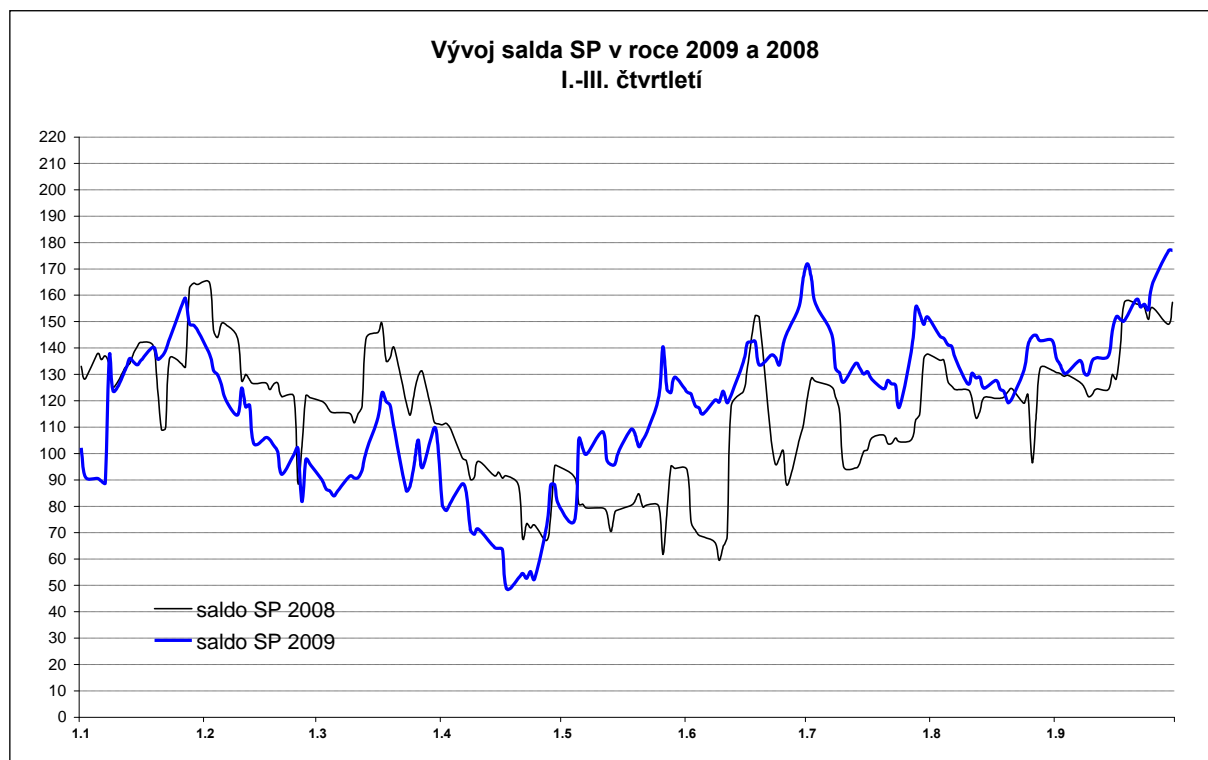
Podstatně nižší výnos z investování finančních prostředků souhrnného účtu státní pokladny v 1.-3. čtvrtletí roku 2009 ve srovnání se stejným obdobím předchozího roku byl způsoben především nižšími úrokovými sazbami.

Průměrný denní zůstatek na Souhrnném účtu řízení likvidity státní pokladny v 1.-3. čtvrtletí roku 2009 činil 6,84 mil. Kč, ve stejném období předchozího roku byl 9,47 mil. Kč.

Vývoj salda státního rozpočtu za 1.-3. čtvrtletí roku 2009 a 2008 v mld. Kč znázorňuje následující graf:



Vývoj salda státní pokladny za 1.-3. čtvrtletí roku 2009 a 2008 v mld. Kč znázorňuje následující graf:



Ostatní operace řízení likvidity

V průběhu 1.-3. čtvrtletí 2009 byly splatné investované prostředky získané z 3. emise eurobondů na euroúčet dluhové služby ve výši 14 315 tis. eur, výnos z této investice představoval 133 tis. eur; do příjmů státního rozpočtu bylo převedeno 3 508 tis. Kč.

V průběhu 1.-3. čtvrtletí se též uskutečnily aktivní repo a depo operace spojené se 4. emisí eurobondů v celkovém objemu 334 270 tis. eur, splátky těchto aktivních operací pak činily 200 000 tis. eur, výnos z těchto operací činil 223 tis. eur, do příjmů státního rozpočtu bylo převedeno 5 698 tis. Kč.

C. SITUAČNÍ ZPRÁVA STÁTNÍ POKLADNY

Státní pokladna (SP) zahrnuje veřejné peněžní prostředky, které jsou odděleně vedeny na příjmových a výdajových účtech státního rozpočtu, na účtech státních finančních aktiv, na účtech finančních a celních úřadů, na kterých jsou spravovány daňové příjmy, které jsou následně určeny územním rozpočtům, Evropské unii, Státnímu fondu dopravní infrastruktury a Státnímu fondu životního prostředí, dále na účtu řízení likvidity státní pokladny, na účtech mimorozpočtových prostředků organizačních složek státu, státních fondů a dalších účtech, pokud tak stanoví zvláštní zákon.

Ke správě stanovených peněžních prostředků státní pokladny slouží, v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, tzv. **souhrnný účet státní pokladny**, na kterém je soustředěna většina výše uvedených veřejných prostředků včetně výnosů z prodeje státních dluhopisů. Zůstatek prostředků na souhrnném účtu je využíván při řízení likvidity státní pokladny prostřednictvím obchodování s pokladničními poukázkami ČNB nebo státními pokladničními poukázkami s cílem minimalizace výdajů spojených s obsluhou státního dluhu.

Souhrnný účet státní pokladny

Ukazatel	v mil. Kč			
	30.9.2008 (1)	30.9.2009 (2)	Rozdíl (2-1)	Index v % (2:1)
1. Státní rozpočet - saldo příjmů a výdajů	10 473	-87 296	-97 769	-833,5
2. Sdílené daně určené územním rozpočtům - saldo	12 500	9 997	-2 503	80,0
3. Sdílené příjmy ES a SR - saldo	646	493	-153	76,3
4. Sdílené daně určené SFDI, SFŽP - saldo	641	554	-87	86,4
5. Prostředky na účtech SFA	37 503	245 892	208 389	655,7
- toho: prostředky na umořovací účtu	27 044	234 072	207 028	865,5
6. Účet řízení likvidity státní pokladny	-112 997	-176 988	-63 991	156,6
7. Účet financování státního dluhu				
8. Rezervní fondy a FKSP OSS - zůstatek	51 248	1 865	-49 383	3,6
A. Celková pozice státní pokladny (1. až 8.)	14	-5 483	-5 497	
B. Účet hospodaření státního rozpočtu		5 498	5 498	
C. Souhrnný účet státní pokladny (A+B)	14	15	1	107,1

Z tabulky je patrné, že souhrnný účet státní pokladny je v posledních letech tvořen především prostředky na účtech státních finančních aktiv a prostředky rezervních fondů organizačních složek státu (vč. FKSP). V 1. až 3. čtvrtletí 2009, stejně jako v roce 2008,

byly na účtech státních finančních aktiv vykazovány kromě prostředků účelově určených ke krytí výdajů státního rozpočtu v průběhu roku (např. na restituce, povodně apod.), především prostředky získané emisemi státních dluhopisů (evidované na tzv. umořovacím účtu). Zapojení **prostředků umořovacího účtu** v rámci souhrnného účtu SP se proti roku 2008 výrazně zvýšilo (o 207,0 mld. Kč), když na druhé straně došlo k výraznému poklesu zapojení **prostředků rezervních fondů** organizačních složek státu, jejichž zůstatek k 30.9.2009 dosáhl 1,9 mld. Kč (vč. zůstatku FKSP), což znamenalo meziroční snížení o 49,4 mld. Kč (vliv novely rozpočtových pravidel, kterou byly zrušeny převody nečerpaných výdajů organizačních složek státu do rezervních fondů a usnesení vlády č. 122/26.1.2009, kterým byly převedeny prostředky rezervních fondů OSS ve výši téměř 32 mld. Kč do příjmů státního rozpočtu na snížení schodku rozpočtu).

Ke konci září 2009 byl na souhrnném účtu SP vykázán zůstatek **ve výši 15 mil. Kč** (podrobněji viz tabulku č. 6 v příloze). Tento byl součtem:

- **schodku státního rozpočtu ve výši 87,3 mld. Kč**, představujícího rozdíl mezi příjmy v objemu 726,8 mld. Kč a výdaji ve výši 814,1 mld. Kč,

- **zůstatku sdílených daní určených územním rozpočtům ve výši 10,0 mld. Kč**, představujícího rozdíl mezi příjmy (nárokem) z celostátního výnosu daní ve výši 117,1 mld. Kč a skutečným převodem těchto daňových příjmů územním rozpočtům ve výši 107,1 mld. Kč (jde o prostředky na příjmových účtech finančních úřadů určené pro územní orgány – kraje a obce – za daň z přidané hodnoty, daně z příjmů fyzických osob, daně z příjmů právnických osob a některé další daňové příjmy, korigované provedenými převody do územních rozpočtů prostřednictvím převodových účtů),

- **zůstatku sdílených příjmů (cla) Evropských společenství (ES) a státního rozpočtu ve výši 0,5 mld. Kč**, představujícího rozdíl mezi celkovými příjmy ve výši 4,9 mld. Kč a jejich převody do rozpočtu ES (3,4 mld. Kč) a do státního rozpočtu (1,0 mld. Kč),

- **zůstatku sdílených daní určených státním fondům (SFDI a SFŽP) ve výši 0,6 mld. Kč**, představujícího rozdíl mezi jejich nárokem (11,0 mld. Kč) a převodem (10,4 mld. Kč),

- **prostředků na účtech státních finančních aktiv ve výši 245,9 mld. Kč**, představujících zůstatky účelových prostředků vedených na vkladových účtech u ČNB (na umořovacím účtu 234,1 mld. Kč, na účtu zvláštních účelových prostředků 5,1 mld. Kč, na umořovacím účtu úvěrů EIB 2,2 mld. Kč, na účtu pro úhradu restitucí a ostatních

účelových prostředků pro Ministerstvo zemědělství 1,6 mld. Kč, na účtu prostředků z malé privatizace na výdaje spojené se zánikem věcných břemen 1,0 mld. Kč, na účtu prostředků na odstraňování důsledků povodní 0,7 mld. Kč, na účtu prostředků úrazového pojištění 0,7 mld. Kč, na účtu státních finančních rezerv 0,3 mld. Kč, na účtu výnosů a nákladů spojených s likvidací federálních orgánů 0,1 mld. Kč a dalších),

- **zůstatku na účtech rezervních fondů a FKSP** organizačních složek státu ve výši **1,9 mld. Kč**, představujícího saldo prostředků přijatých do rezervních fondů a jejich čerpání převodem do příjmů kapitol, resp. saldo tvorby a čerpání FKSP,

- **zůstatku účtu řízení likvidity státní pokladny a účtu financování státního dluhu¹** ve výši **-177,0 mld. Kč**, který představoval dočasné reinvestování určených prostředků státní pokladny formou nákupu pokladničních poukázek ČNB, a tím získání úrokových výnosů, resp. úsporu úrokových nákladů v případě odkupu vlastních státních pokladničních poukázek Ministerstvem financí,

- **zůstatku účtu hospodaření státního rozpočtu²** ve výši **5,5 mld. Kč**, který je účtem pro financování některých specifických výdajů rozpočtových kapitol z úvěrů od Evropské investiční banky a ze státních finančních aktiv.

Řízení likvidity státní pokladny v lednu až září 2009, tj. vyrovnávání nesouladu mezi příjmy a výdaji státního rozpočtu v průběhu roku, se proti loňskému 1. až 3. čtvrtletí mírně zlepšilo, když průměrný denní stav nevyužitých prostředků na souhrnném účtu státní pokladny dosahoval 37 mil. Kč proti 40 mil. Kč v roce 2008. Průměrný denní objem reinvestovaných prostředků na účtu řízení likvidity SP byl v meziročním srovnání vyšší (119,5 mld. Kč proti 114,5 mld. Kč v roce 2008). Souviselo to především s výrazně vyšším zapojením vkladových účtů státních finančních aktiv (průměrný denní stav v 1. až 3. čtvrtletí 2009 představoval 155,5 mld. Kč proti 46,5 mld. Kč v předchozím roce), když v opačném směru působilo nižší zapojení rezervních fondů organizačních složek státu

¹ Účet „Financování státního dluhu“ (ÚFSD) je aktivně-pasivní účet (v rámci SFAP) sloužící ke krytí (přechodného) schodku státního rozpočtu ke konci roku stanovenými vybranými zdroji souhrnného účtu státní pokladny. „Vypůjčené“ zdroje SP jsou evidovány jako pasivum na ÚFSD, které je v následujícím roce umožněno (prostředky jsou „vráceny“) z emisní činnosti.

² Účet „Hospodaření státního rozpočtu“ (ÚHSR) je oboustranným rozpočtovým účtem, na který se v poslední den roku převádí z umořovacího účtu částka určená na krytí deficitu státního rozpočtu (včetně odhadované rezervy na „dotatky“) z emisní činnosti MF. V případě nedostatku prostředků na umořovacím účtu se situace řeší vytvořením pasiva v potřebné výši na ÚFSD. V průběhu roku ÚHSR slouží rovněž k financování některých specifických výdajů rozpočtových kapitol (navýšením deficitu) z úvěrů EIB a ze SFA (nejedná se o výdaje kapitoly SD a OSFA). Věcně jde o financování výdaje jiné kapitoly, ke kterému dá kapitola SD nebo OSFA rozpočtovým opatřením povolení zvýšit výdaj. Kapitola výdaj provede, zvýší se schodek státního rozpočtu a ten je uhrazen buď z úvěru EIB anebo z účtu SFA, kdy výdaj z účtu aktiv představuje financující operaci a transfer (nikoliv příjem či výdaj státního rozpočtu).

(vč. FKSP) do souhrnného účtu SP (průměrný denní stav 7,2 mld. Kč proti 70,4 mld. Kč v roce 2008). O něco nižší než v předchozím roce byly průměrné zůstatky účtů určených pro převod daní územním samosprávným celkům, státním fondům a Evropské unii. Záporné bylo zapojení prostředků státního rozpočtu - průměrné denní saldo státního rozpočtu za 1. až 3. čtvrtletí roku 2009 bylo schodkové ve výši 52,6 mld. Kč, když ve stejném období roku 2008 byl průměrný denní schodek 9,8 mld. Kč. Meziroční nárůst průměrného denního zůstatku na účtech státních finančních aktiv dosáhl výše 109,0 mld. Kč a byl ovlivněn především nárůstem zůstatku umořovacího účtu (o 207,0 mld. Kč; zde jde o rozdíl koncových stavů k 30.9.2009 a 2008, nikoli průměrných denních stavů):

Průměrné denní stavu*)	v mil. Kč								
	Saldo běž. hospodaření SR	Zůstatky účtů pro převod daní USC, SF a EU	Vkladové účty SFA	Účet řízení likvidity SP	Účet financování st.dluhu	Rezervní fondy a FKSP OSS	Celková pozice SP	Účet hospodaření SR	Souhrnný účet SP
	1	2	3	4	5	6	7=1 až 6	8	9=7+8
leden - září 2009	-52 570	6 340	155 456	-119 461	-54	7 206	-3 083	3 120	37
2008	-9 834	7 580	46 470	-114 534		70 358	40	3 120	40
rozdíl	-42 736	-1 240	108 986	-4 927	-54	-63 152	-3 123		-3

*) počítáno na pracovní dny

Průměrný denní zůstatek finančních prostředků na souhrnném účtu státní pokladny v lednu až září 2009 **představoval 37 mil. Kč** a proti 1. až 3. čtvrtletí 2008 se snížil o 3 mil. Kč. Tvořily jej průměrný denní schodek státního rozpočtu (-52,6 mld. Kč), průměrný denní zůstatek na účtech pro převod sdílených daní územních samosprávných celků, státních fondů a Evropské unie (6,3 mld. Kč), průměrný denní zůstatek na účtech státních finančních aktiv (155,5 mld. Kč), na účtu řízení likvidity SP (-119,5 mld. Kč), na účtu financování státního dluhu (-54 mil. Kč), na účtu hospodaření státního rozpočtu (3,1 mld. Kč) a průměrný denní zůstatek rezervních fondů a FKSP organizačních složek státu (7,2 mld. Kč).

Z volných prostředků souhrnného účtu bylo prostřednictvím účtu řízení likvidity státní pokladny **umístěno do krátkodobých operací** (reverzní repo operace nebo buy & sell operace) s pokladničními poukázkami ČNB nebo státními pokladničními poukázkami **v průměru denně 119,5 mld. Kč** (ve stejném období roku 2008 to bylo 114,5 mld. Kč). Průměrný denní stav volných (nevyužitých) prostředků na souhrnném účtu SP (37 mil. Kč) byl proti roku 2008 nižší o 3 mil. Kč.